

Realități Culturale

REVISTĂ DE ETNOGRAFIE, FOLCLOR ȘI CULTURĂ CONTEMPORANĂ

Orchestra de muzică populară
„Barbu Lăutarul”, mun. Bălți

BĂLȚI • Frumosul din suflet > 12

Simboluri și semnificații Septembrie 1

Sărbători religioase și naționale . . . 3

Calendar cronologic. 5

Maria Popa

Frumosul din Suflet 12

ION BĂLTEANU

Tabără de creație și Târg al
meșterilor olari „Hoginești-2012” ..14

ELENA LEVIȚCAIA

Târgul meșterilor populari 16

PAVEL POPA

Chestionar de culegere a dansului
folcloric 17

ION PROCA

Triunghiul cu Trandafiri 19

ELENA LEVIȚCAIA

Drag mi-i cântecul și neamul. . . . 16

ADA ȚÂBULEAC

Botoșani, orașul tradițiilor populare . 24

MARIA SCOARȚĂ

Muzica adună prieteni. 25

ELENA SCLIFOS

Criulenenii din nou în Franța. . . . 27

MIHAI CHIRIAC

Busuiocul/Chișinău — Festival-Concurs
Internațional/Bulgaria. 28

ORHEI • Târgul meşterilor populari ➤ 16

Ansamblul de dans popular Ciuleandra, s. Ciocâlteni, Orhei

Editura „Notograf Prim” s.r.l.
Tipografia F.E.P. Grafema Libris s.r.l

PROIECTUL „REALITĂȚI CULTURALE”
nr. 9 (15) septembrie 2012

Adresa: mun. Chişinău, str. Bucureşti,
68, of. 313, 314

Tel.: (+373 22) 20-25-53

Fax: (+373 22) 20-25-55

E-mail: popapavel55@gmail.com
notografprim@gmail.com

COLEGIUL DE REDACȚIE

Pavel Popa,
redactor-șef

Ion Bălțeanu,
Uniunea Meşterilor Populari
din Moldova

dr. Varvara Buzilă,
Muzeul Național de Etnogra-
fie și Istorie Naturală

dr. Victor Ghilaș,
Academia de Științe
a Moldovei

Veta Ghimpu-Munteanu,
Teleradio-Moldova

Gheorghe Nicolaescu,
Cabinetul metodic
al Ministerului Culturii

Alexei Rău,
Biblioteca Națională

Claudia Șerșun
Secția Cultură Iași

Cristian Șarban,
design, tehnoredactare

PM 32118 Preț: 15 lei

Septembrie

Cea de-a noua lună a anului în calendarul Gregorian și una dintre cele patru luni gregoriene cu o durată de 30 de zile este **Septembrie**. Această lună începe (astrologic) cu soarele în semnul Fecioarei și sfârșește în semnul Balanței. Astronomic, septembrie începe cu soarele în constelația Leului și se sfârșește cu soarele în constelația Fecioarei.

Septembrie are rădăcini în cuvântul latinesc *septem* - șapte, pentru că luna septembrie era a șaptea lună în calendarul roman.

Grecii numeau luna septembrie Boedromion. Este luna cea mai importantă pentru omul care a trudit pământul, acum fiind culese roadele muncii de peste an.

Pe 23 septembrie, în fiecare an, este echinocțiul de toamnă, ziua este egală cu noaptea.

Septembrie deschide ușa toamnei, cu vreme schimbătoare, este luna vinului - acum strângându-se rodul viilor. Acum începe un nou anotimp.

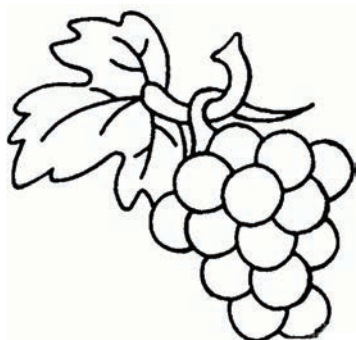
Astfel:

— *dacă în septembrie e cald, atunci luna octombrie va fi rece și cu multă umezeală;*

— *dacă tună în septembrie e semn de multa zăpadă în „Faurar”;*

— *dacă în septembrie înfloresc scaieții, atunci toamna va fi lungă și frumoasă;*

— *dacă rândunelele se duc repede, atunci e semn că și iarna e aproape.*

Florile lunii

Ochiul boului

Floarea „Ochiul boului” simbolizează farmecul, grația, răbdarea, iubirea, eleganța, amintirea, credința, puterea și dragostea.

O poveste mitică spune lumii întregi că, Aegeus, regele Atenei, trimitea în fiecare an 7 băieți și 7 fete regelui Cretei, pentru a fi jertfiți Minotaurului, legendară creatură cu corp de taur și cap de om. Într-unul din ani, Theseus, fiul lui Aegeus, s-a oferit voluntar acestui sacrificiu, în speranța că îl va uide pe Minotaur. Înainte de a pleca, el i-a spus tatălui său că, dacă va izbândi în încercarea lui, la întoarcerea spre Atena va arboră pe catargul vasului niște pânze

albe, în locul celor negre întinse la plecare. Odată ajuns în Creta, el s-a îndrăgostit de Ariadna, fiica regelui din această insulă. Cu ajutorul ei, el a găsit drumul către Minotaur prin labirint, și a reușit să-l omoare. La întoarcere el și-a uitat făgăduința de a pune pe catarg pânzele albe, așa că Aegeus, cuprins de disperare, s-a sinucis. Florile purpurii de „Ochiul boului” au răsărit pe pământ în locul în care i se scursese sângele, în urma unei magii făcute de vrăjitoarea Medea, fosta lui soție.

Zoreaua — cu soarta de o zi...

Floarea „Zoreaua” este simbolul afecțiunii, tinereții, frumuseții, iubirii, morții și renașterii. Ea înflorește dimineața, trăiește adeseori o singură zi, până seara.

În tradiția chinezească, „Zorelele” aduc aminte de singura zi din an în care îndrăgostiții Chien Niu and Chih Neu au voie să se întâlnească. Potrivit unei vechi legende, Chien Niu era un băiat însărcinat să păzească bivolul de apă din tărâmurile divine. O fată pe nume Chih Neu era responsabilă în aceleași regiuni cerești cu arta cusutului. Cei doi s-au îndrăgostit nebunește unul de celălalt, neglijându-și în acest fel îndatoririle. Mânios, împăratul zeilor i-a separat pe cei doi îndrăgostiți, așezându-i pe o parte și cealaltă a Răului Argintiu, permițându-le să se întâlnească o singură dată pe an.

Nu-mă-uita

Floarea „Nu-mă-uita” este un simbol al adevăratei iubiri, a speranței și amintirii.

În sec. XV, în Germania, se spunea că cei care poartă asupra lor o floare „Nu-mă-uita” nu vor fi niciodată uitați de ființele lor iubite. Legenda spunea că, într-o zi, un cavaler și iubita lui se plimbau pe malul unui râu. La un moment dat, bărbatul s-a aplecat pentru a culege un buchet de flori, dar din cauza greutateii armurii lui, a căzut în apele râului. În timp ce se îneca, a reușit să arunce buchetul către iubita lui, strigându-i „Nu mă uita”. Poate și datorită acestei legende, femeile obișnuiau să poarte florile de „Nu-mă-uita” la corset - semn al credinței și dragostei veșnice.

Copacii lunii

Lămâiul verde (Lime)

Denumirea de „lime”, asemeni celui al lămâii, provine din „limun”, numele persan și arab pentru lămâie.

Lămâiul verde a devenit un simbol al dragostei conjugale în onoarea lui Baucis, soția bunului păstor Philemon. Atunci când Zeus și Hermes au coborât pe pământ, deghizați în simpli muritori, și au intrat într-un sat, nimeni nu a vrut să le ofere găzduire cu excepția lui Philemon. Zeus l-a răsplătit ducându-l pe el și pe soția lui pe vârful unui deal, în timp ce satul era înecat de un potop. Pe acel deal, s-a ridicat un templu închinat lui Zeus, iar Philemon și Baucis au fost unși de marele zeu drept preoți. De asemeni, regele Olimpului le-a îngăduit să moară în același timp și i-a preschimbat în doi copaci, Philemon devenind un stejar, simbol al ospitalității, iar Baucis un lămâi verde, simbol al iubirii conjugale.

Măslinul

Măslinul este un simbol al păcii, fertilității, purificării, puterii, victoriei și răsplății.

În Grecia antică există un binecunoscut mit despre disputa dintre Atena și Poseidon cu privire la numele viitorului oraș Atena. În cele din urmă, zeitățile au decis că aceea dintre ele care va dăruia cel mai frumos cadou oamenilor, va avea onoarea a da numele său orașului. Poseidon a lovit cu tridentul lui malul mării și s-a ivit un minunat cal. Atena a izbit cu sabia sa peste țărâm și a dat naștere măslinului, simbolul păcii care a desemnat-o drept câștigătoare.

În tradiția creștină și ebraică, măslinul este un simbol al păcii, datorită ramurii de măslin adusă de un porumbel lui Noe odată cu încetarea potopului.

Într-o veche legendă, se spune că crucea lui Isus a fost alcătuită din lemn de măslin și cedru.

În Islam, măslinul este un arbore foarte prețuit, ca axă a lumii, simbol al omului universal și al Profetului.

Înălțarea Sfintei Cruci / 4 SEPTEMBRIE

Scris este în izvoarele bisericii că după Răstignire, evreii au îngropat Crucea Domnului împreună cu pi-roanele și au astupat toate locurile de pe Golgota precum și mormântul unde fusese pus Mântuitorul Isus Hristos. Acestea au rămas îngropate aproape 300 de ani până în anul 327 în vremea împăratului Constantin cel Mare. Împărăteasa Elena mama sa, care era o bună creștină a dorit să se închine la Sfânta Cruce pe care a fost răstignit Domnul nostru. Ea a fost întâmpinată de către patriarhul Macarie al Ierusalimului care a făcut rugăciuni către Dumnezeu să i se descopere locul unde a fost răstignit Mântuitorul. După aflarea Crucii, o fată de neam mare care murise de curând a fost atinsă cu cinstita Cruce și îndată a înviat, dovedind puterea Sfintei Cruci. Întreg poporul a dat năvală să se închine Crucii Domnului și pentru

că nu puteau s-o vadă toți, patriarhul Macarie a înălțat-o pe un amvon și a strigat cu glas tare: „Doamne miluiește-ne!” Pe locul unde a fost descoperită Sfânta Cruce, împărăteasa Elena a dat poruncă să se ridice o sfântă biserică. Din lemnul crucii pe care a fost răstignit Fiul lui Dumnezeu o parte s-a așezat la Biserica Sf. Mormânt din Ierusalim, iar alte părți au ajuns la bisericile din Roma și Constantinopol, astfel că

se păstrează până în zilele noastre rămășițe sfinte care amintesc de jertfa Mântuitorului pe Cruce.

Nașterea Maicii Domnului / 8 SEPTEMBRIE

Nașterea Maicii Domnului — bucurie pentru credincioși, lumină pentru îngeri, rugăciune pentru sfîn-

ți, ajutoare celor în nevoi, nădejde pentru cei bolnavi, mireasă pentru cer, acoperământ tuturor. Așa s-a născut Maica Domnului, Maica Vieții, Maica Luminii.

A venit pe pământ ca rod al rugăciunii și al lacrimilor, ca să mângâie pentru scurtă vreme bătrânețea părinților ei, dreptii Ioachim și Ana care se trăgeau din neam arhieresc și din neam împărătesc. Aceștia au crescut-o și au iubit-o ca pe lumina ochilor, dar făcuseră legământ că dacă Dumnezeu Le va dărui un copil pe acela îl vor dărui înapoi Creatorului. Era în planul divin ca să se nască pe pământ o fecioară aleasă care să trăiască în fericire și-n curățenie, ca să poată să nască pe Fiul lui Dumnezeu, Cel ce

avea să mântuiască întreaga omenire. După obiceiul evreilor, în a opta zi de la naștere, Ioachim și Ana au chemat preoții și i-au pus numele fiicei lor, Măria, care se tâlcuiește împărăteasă sau Izbăvitoare. Odată cu nașterea Preasfintei Fecioare Măria, îngerii cerului se coboară la noi ca să ne ridice și pe noi la cer și să ne scoată din robia vicleanului diavol, căci întreg pământul prin căderea Evei trăia sub blestem, lacrimi și tânguire. Să avem încredere în Sfânta Fecioară, s-o chemăm în ajutor în orice împrejurare a vieții noastre căci Ea este mijlocitoare către Dumnezeu și are putere să ne ajute și să ne apere în nevoile și în suferințele noastre.

Ziua Armatei Naționale

3 septembrie

Armata Națională a fost constituită îndată după ce Republica Moldova și-a obținut independența.

Armata Națională a Moldovei a fost înființată pe 3 septembrie 1991, printr-un decret al primului președinte al Republicii Moldova, Mircea Snegur. Pe 5 februarie 1992 a fost creat Ministerul Apărării ca instituție de conducere a Forțelor Armate.

15 septembrie

Ziua Internațională a Democrației

La propunerea Adunării Generale a Națiunilor Unite, începând cu anul 2008, la data de 15 septembrie 2011, Uniunea Interparlamentară (UIP) și parlamentele din întreaga lume sărbătoresc Ziua Internațională a Democrației.

Adunarea Generală, în Rezoluția (en | fr) care consacră această decizie, reafirmă faptul că democrația este o valoare universală, bazată pe voința liber exprimată a popoarelor de a-și deter-

What do citizens expect
from their parliament

INTERNATIONAL
DAY OF DEMOCRACY
SEPTEMBER 15

mina propriile sisteme politice, economice, sociale și culturale și pe participarea lor deplină la toate aspectele vieții.

Dealtfel, ziua de 15 septembrie corespunde adoptării, de către Uniunea Interparlamentară, în septembrie 1997, a Declarației Universale privind Democrația, (en | fr) document care reafirmă principiile fundamentale ale democrației și elementele definitorii ale unei guvernări democratice.

21 septembrie

Ziua Internațională a Păcii

PEACE
ONE DAY

Pe 21 septembrie se serbează Ziua Internațională a Păcii, zi dedicată păcii mondiale, eliminării războaielor și

cooperării între oameni.

Aceasta zi a fost înființată pentru a promova pacea în lume și în casele noastre, pentru a pune capăt violenței din comunitățile în care trăim și din școli.

Din 2005, Ziua Internațională a Păcii capătă o nouă însemnătate – devine o zi în care încetează conflictele armate, focurile și violența timp de 24 de ore.

Dacă te întrebi de ce contează acesta „24 de ore”, află că:

- în 24 de ore pot fi trimise alimente și medicamente victimelor și

refugiaților din zonele de conflict în care în mod normal avioanele nu pot ajunge;

- în 24 de ore milioane de copii din zonele de conflict pot fi vaccinați;

- în 24 de ore pot fi mutate victimele de război și refugiații;

- 24 de ore reprezintă un răgaz în care cei care luptă se pot gândi la ceea ce fac și la victimele pe care le lasă în urmă;

- sunt 24 de ore în care peste 100 de milioane de oameni din peste 100 de țări militează pentru același lucru.

Calendar Cronologic

1 SEPTEMBRIE

1874

Nicolae Donici s-a născut la 1/13 septembrie 1874, Petricani, Chișinău - d. 1956, Nisa, astronom român originar din Basarabia. Urmează liceul Richelieu din Odesa (1893) și Universitatea din Odesa. După absolvirea cu distincție a universității în 1897 pleacă la Sankt Petersburg unde își începe cariera științifică. În anul 1908 a construit un observator astronomic propriu la Dubăsarii Vechi în Basarabia. Între anii 1918 -1944 a locuit și lucrat la Dubăsarii Vechi și București. În iunie 1936 conduce expediția română pentru studiul eclipsei totale de Soare din Turcia. Din 1944 a locuit în Franța. A lucrat la Meudon și Nisa. După toate probabilitățile, s-a stins din viață la Nisa, într-un azil de bătrâni, în anul 1956. A fost membru a Uniunii internaționale pentru studiul Soarelui, a Uniunii Internaționale Astronomice (din 1922), al societăților astronomice din Rusia (până la 1917), Germania și Franța. A fost membru al comitetului astronomic român, membru de onoare al Academiei Române din 1922 până în 1948 și din 1991 (post mortem) și doctor honoris causa a universității din Coimbra, Portugalia. Autor a cel puțin 77 de publicații științifice. Conacul său din comuna Dubăsarii Vechi, Criuleni se mai păstrează și astăzi (într-o stare avariata), deși un monument i-a fost instalat cu ocazia aniversării de 120 ani de la naștere.

Ziua cunoștințelor

1951

Nadejda Cepraga, s-a născut la 1 septembrie 1951 în s. Răspopeni, Șoldănești. Studiază la Școala medie de muzică „Șt. Neaga” (1971-1975), la Institutul de Arte „G. Musicescu” (1975-1982).

În anii 1973-1983, solistă în Orchestra Radioteleviziunii din Chișinău. Premii la Festivalul „Prietenia popoarelor” (Paris, 1972), la Concursul internațional al cântecului popular (Berlin, 1973), Concursul tinerilor interpreți (Ialta, 1975), la Festivalul XI mondial al tineretului și studenților (Havana, 1978), la Concursul de muzică ușoară „Turnurile Vilniusului” (1974); Artistă Emerită (1979); Artistă a Poporului (1988); 1999 - „Artistă Emerită a Rusiei”; 2003 - ordinul „Crucea de Aur”, pentru munca plină de abnegație întru binele Rusiei; 2004 - diploma guvernului de la Moscova pentru participarea la

programul anual de caritate „Copiii Păcii și Bunătății”; 2005 - Medalia de Aur către aniversarea a 100 de ani de la nașterea lui Mihail Șolohov, pentru participarea activă la festivalul „Primăvara lui Șolohov”; 2007 - Medalia prefectului districtului de sud-est a Moscovei, pentru contribuție la dezvoltare. În anul 2008 este decorată cu cea mai înaltă distincție socială – Ordinul „Ecaterina cea Mare» de gradul I.

1957 S-a născut dl **Gheorghe Guriuc**, șeful Secției de Cultură a raionului Orhei.

1958 S-a născut dna **Emilia Garbuz**, șefa Secției de Cultură a raionului Râșcani.

3 SEPTEMBRIE

Ziua Armatei Naționale a Republicii Moldova. Armata Națională a Republicii Moldova este una dintre cele mai importante instituții din bastion de securitate națională.

1928

Ion Druță s-a născut la 3 septembrie 1928, s. Horodiște, jud. Soroca, scriitor. În 1939, familia Druță a trecut cu traiul în s. Ghica Vodă, unde face clasele primare. În 1945 face cursuri de tractorist, absolvă școala de silvicultură și Cursurile superioare (Institutul de Literatură „Maxim Capșa”) al U.S. din U.R.S.S.. Din 1960 pleacă cu traiul la Moscova. Publică primele povestiri la începutul anilor '50. Cele 4 volume, „Frunze de dor”, „Balade din câmpie”, „Ultima lună de toamnă”, „Povara bunătății noastre”, „Clopotnița”, „Horodiște”, „Întoarcerea țărâni în pământ”, „Biserica alba”, „Toiagul păstoriei” ș.a. fac parte din fondul de aur al literaturii naționale contemporane. A fost decorat cu mai multe ordine și medalii, titlul de Scriitor al Poporului iar în 1967 - Premiul de Stat al R.S.S. Moldovenești. Membru de onoare al Academiei Române, membru titular al Academiei de Științe a Republicii. A fost inclus în lista celor 10 scriitori din lume pentru anul 1990. La 26 august 2008 i-a fost acordat Premiul de Stat și titlul de „Laureat al Premiului de Stat”.

1937

Maria Ciobanu s-a născut la 3 septembrie 1937, Roșiile, Vâlcea) este o interpretă de folclor românesc. În urma unui concurs, în aprilie 1962 este primită în Ansamblul „Ciocârlia” din București,

apoi Ansamblul „Doina Ilfovului” și a colaborat cu alte numeroase ansambluri de cântece și dansuri populare. Maria Ciobanu este laureată a Festivalului național „Cântarea României”, cucerind primul loc la concursul pe țară al soliștilor profesioniști de muzică populară, în anul 1977.

1942

Mihai Cimpoi s-a născut la 3 septembrie 1942 în s. Larga. A absolvit școala în satul natal. Membru ULCT 1956-1970. În perioada 1960 - 1965 a studiat și absolvit Universitatea de Stat.

A activat redactor la revista Nistru; Consultanț la Uniunea Scriitorilor; Redactor la Editurile „Cartea Moldovenească” și „Literatura Artistică”; Secretar literar la Teatrul Național și la Teatrul Poetic „Alexei Mateevici”. În 1987 este ales secretar al Comitetului de conducere al Uniunii Scriitorilor, iar în 1991- 2010 președinte al US. 1991 - membru de onoare al Academiei Române. 1992 - membru titular al Academiei de Științe a Moldovei. Membru al Uniunii Scriitorilor din România și Membru al Organizației Mondiale a Scriitorilor PEN

4 SEPTEMBRIE

1881

George Bacovia s-a născut la 4/17 septembrie 1881, Bacău - d. 22 mai 1957, București), scriitor român format. Între 1889-1890 urmează clasa I la un pension din Bacău. Vădește mare talent la desen, bun executant la vioară. În 1899

obține premiul I pe țară la concursul „Tinerimii române” pentru desen artistic de pe natură.

În 1900 se înscrie la Școala Militară din Iași pe care în al II-lea semestru o părăsește. Compune poezia „Plumb”, o va finisa abia în 1902. În 1901 se înscrie în cursul superior al Liceului Ferdinand. Absolvă liceul din Bacău în 1903. Se înscrie la Facultatea de Drept din București. Colaborează la revista „Arta” de la Iași. Se stabilește în 1905 în București. În 1914 se internează la sanatoriul Dr. Mărgăritescu din București. Publică în suplimentul literar al ziarului Seara. În 1915 editează la Bacău revista „Orizonturi noi”. În 1916 devine copist la Ministerul Instrucțiunii. În iulie apare în librării volumul „Plumb”.

În perioada 1917-1919 e funcționar în București. În 1920 - șef de birou în Ministerul Muncii. În 1921 este avansat șef de birou clasa a I-a în același minister. Se îmbolnăvește de plămâni și demisionează. Un an mai târziu se reîntoarce la Bacău.

În 1925 - primul director al revistei „Ateneul cultural”. În 1926 tipărește la Bacău volumele „Scânteii galbene”, „Bucăți de noapte”. În 1928 se căsătorește

cu Agatha Grigorescu și se stabilește la București. În 1931 i se naște unicul fiu, Gabriel, iar în 1932 Societatea Scriitorilor Români îi aprobă o pensie lunară de 1000 lei. În 1934 i se tipărește volumul antologic „Poezii”. Se înființează Casa de pensii a scriitorilor, de unde obține o pensie de 10.000 lei lunar. În 1944 apare volumul intitulat „Opere”, care reunește toate scrierile sale publicate.

Este editat în 1946 volumul „Stanțe burgheze”, pentru care va fi criticat de autoritățile comuniste. Este pus la index, dar la mijlocul anilor '50 este repus în circulație. E sărbătorit ulterior de Ministerul Artelor, care-l și angajează. În 1956 i se publică volumul „Poezii”. Moare în ziua de 22 mai 1957 în locuința sa din București.

6 SEPTEMBRIE

1952

Ioana Capraru s-a născut la 6 septembrie, 1952 în s. Cotihana, Cahul. Tatăl Ioanei Căpraru cânta la fluier, fratele la acordeon iar un alt frate cunoaște arta cântatului „la solzi de peste”. Pe Ioana muzica a pasionat-o de mică, deja prin

clasa a IV-a știa ce-și dorește - să devină cântăreață. În anul 1975 absolveste Școala de Iluminare Culturală „E. Sârbu”, Soroca. În perioada 1978 - 1982 studiază la „Șt. Neaga”, iar din 1982 la Institutul de Arte „G. Musicescu” din Chișinău. A cântat cu Orchestrele de muzică populară „Miorița” (1971-1972), „Mugurel” (1980-1990) și cu „Lăutarii” (din 1990). A colaborat cu orchestrele „Lăutarii”, „Plai Moldovenesc”, „Fluieraș”, „Mărțișor”, Orchestra Fraților Advahov. În prezent, este solistă a Orchestrei de muzică populară „Plai moldovenesc”. Maestru în Arte -1993; Artistă a Poporului - 2009.

7 SEPTEMBRIE

1965

Angela Gheorghiu s-a născut la 7 septembrie 1965, Adjud, jud. Vrancea, este soprană, una dintre cele mai renumite cântărețe de operă din lume. A absolvit Conservatorul din București în 1990.

În străinătate cântă pentru prima dată la Basel. Debutază în 1992 la Royal Opera House din Londra apoi la Opera de Stat din Viena și la Opera din Hamburg. În 1993 debutează la Metropolitan Opera. La Royal Opera House (Covent Garden) a triumfat în Traviata. A cântat la redeschiderea Royal Opera House (decembrie 1999), a Teatrului Malibran din Veneția (mai 2001) și a Operei din Valencia (octombrie 2005). A participat la spectacolul care a marcat jubileul reginei Elisabeta a II-a, Prom at the Palace (iunie 2002). În 2003 a luat parte la concertul

organizat cu ocazia decernării Premiilor Nobel.

Vocea ei este considerată de către critica internațională drept o combinație între vocile a două celebre cântărețe de operă, Maria Callas și Renata Tebaldi.

Angela Gheorghiu a fost decorată: „La Medaille Vermeille de la Ville de Paris”, „Officier de l'Ordre des Arts et Lettres” și „Chevalier de l'Ordre des Arts et Lettres” din partea Ministerelor Culturii din Franța și România. În decembrie 2010 i-a fost acordat titlul onorific Doctor Honoris Causa din partea Universității de Arte din Iași și Steaua României, cea mai înaltă decorație oferită de Președintele României. Angela Gheorghiu a primit titlul de „Artista Anului” la Premiile Classical Brit în 2001 și 2010.

8 SEPTEMBRIE

Ziua internațională a științei de carte.

Ziua Internațională pentru Alfabetizare (Instituită de UNESCO în 1966 pentru activizarea eforturilor societății pentru lichidarea analfabetismului). Ziua internațională a alfabetizării (International Literacy Day) este una dintre sărbătorile care se marchează sub egida Organizației Națiunilor Unite. Se consideră că alfabetizarea este una dintre cele mai mari realizări obținute de către omenire, drept argument fiind alfabetizarea a peste 4 miliarde de locuitori ai planetei. Cu toate acestea, www.calend.ru scrie că, la nivel global, 860 milioane de maturi continuă să fie analfabeți, iar peste 100 milioane de copii nu frecventează școala.

9 SEPTEMBRIE

1936

Nicolae Sulac s-a născut la 9 septembrie 1936 în s. Sadâc, Cahul. Autodidact. Cântăreț consacrat, promotor al cântecului popular, ai artei interpretative autentice naționale. În 1956 și-a început cariera muzicală în calitate de solist al Capelei Corale „Doina”. În anii 1960-1961 – solist al orchestrei cinematografului „Chișinău”. Între anii 1961 – 1986 lucrează în componența orchestrelor populare „Mugurel”, „Fluieraș”, „Lăutarii”. A cântat în spectacole: „Crai nou” de C. Porumbescu, „Moș Ciocilan” și „Noaptea Sf. Gheorghe” de T. Flondor. Este deținător al numeroaselor titluri onorifice și distincțiilor: 1964 – Artist emerit; 1967 – Artist al Poporului; 1982 – laureat al Premiului de Stat.

Ziua publice de Securitate al Republicii Moldova. 9 septembrie 1991 Decretul președintelui nr. 196 a fost abolită de securitate al Comitetului de Stat al Republicii Moldova, și în baza ei se formează Departamentul pentru Securitate Internă (DHS).

1941

Ion Suruceanu s-a născut la 9 septembrie 1949, în s. Suruceni, mun. Chișinău. În 1964 este admis la Colegiul de Cultură Fizică și Sport, pe care îl abandonează în favoarea Colegiului de Muzică „Ștefan Neaga”, unde studiază pianul și fagotul. În 1968 este interpret de muzică ușoară în cadrul formației „Noroc”, condusă de Mihai Dolgan. În 1986, artistul devine solist al Filarmonicii de la Chișinău, al orchestrei de muzică simfonică și de estradă a Radioteleviziunii din Chișinău. În 2004, Ion Suruceanu este decorat cu „Ordinul Republicii”. I s-au conferit titlurile: „Artist Emerit” (1985), „Artist al Poporului” (1990), „Meritul Civic” (1993).

13 SEPTEMBRIE

1957

Gavriil Gronic s-a născut la 13 septembrie, 1957 în s. Grinăuți, Edineț. A absolvit școala medie de muzică din Bălți (1972-1976). În anul 1975 a participat la concursul instrumentiștilor (instrumente aerofone), din or. Tiraspol, ocupând locul I. În anii 1982-1986 și-a făcut studiile la Institutul de Arte „G. Muzicescu” din Chișinău, clasa trompetă. Din anul 1979 Gavriil Gronic este solist-instrumentist al orchestrei de muzică populară „Folclor”. Multe dintre piesele lui Gavriil Gronic au fost înregistrate la studiourile Radioteleviziunii Naționale, aranjamentul muzical fiind realizat de el însuși. În anul 1999 i se conferă titlul onorific „Maestru în Artă”.

14 SEPTEMBRIE

1983

Igor Cuciuc s-a născut la 14 septembrie 1983 în s. Călinești, Fălești. Primele studii muzicale le-a primit la Colegiul de Muzică „Ștefan Neaga”. A absolvit Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice „G. Muzicescu” de la Chișinău, facultatea – canto popular. În prezent este solist al orchestrei de muzică populară „Frații Advahov”. În anul 2007 a obținut trofeul Festivalului-concurs „Nicolae Sulac”. În 2009 a lansat albumul „Mi-ai dat o fetiță Doamne”. În 2011 a lansat videoclipul la piesa „Moldoveni veniți acasă”.

15 SEPTEMBRIE

Ziua Internațională a Democrației (Instituită de ONU în 2007 (Rezoluția 62/7) pentru a atrage atenția asupra stării democrației în lume).

16 SEPTEMBRIE

Ziua internațională de preservare a stratului de ozon

19 SEPTEMBRIE

1927

Angela Moldovan s-a născut la 19 septembrie 1927, Chișinău, este cântăreață de muzică populară. Angela Moldovan a locuit alături de familie la Târgu-Mureș, apoi la Timișoara și Suceava. A absolvit liceul la Suceava, apoi Conservatorul la Cluj. Debutază în 1950 pe scena Operei din Cluj. În anul 1953 devine solistă a Ansamblului „Barbu Lăutarul”. Mai târziu este acceptată în cadrul Ansamblului „Ciocărlia”. A jucat în numeroase opere: „Nunta lui Figaro”; „Rigoletto”; „Hänsel și Gretel”. Repertoriul folcloric al Angelei Moldovan este, în mare măsură din culegerile personale, cu precădere din zona nordului Moldovei și a Bucovinei.

1948

Mihai Timofti s-a născut la 19 septembrie 1948, în or. Chișinău, este regizor, actor și muzician, „Maestru în Artă”. În 1967 a absolvit școala muzicală „Eugeniu Coca”, iar în 1971 - Conservatorul de Stat „Gavriil Muzicescu”. În perioada 1971 - 1981 lucrează la „Moldova - Film” - regizor și actor. A montat circa 40 filme documentare și muzicale de scurt metraj. S-a filmat în filmul „Lăutarii” în rolul - Călăuza (Vasile)

Ziua a Aviației Civile din Republica Moldova.

20 SEPTEMBRIE

1941

Laura Lavric s-a născut la 20 septembrie 1946, s. Costișa, c. Frătăuții Noi, jud. Suceava, solistă de folclor muzical din Bucovina. Cariera i-a fost și îi este marcată de o activitate concertistică desăvârșită, care a participat la nenumărate evenimente și emisiuni (Tezaur folcloric, O vedetă...populară, Teo etc.) Cântecurile sale încântătoare, înregistrările efectuate dăinuie și azi. Titlurile câtorva creații muzicale ale Laurei Lavric : „Tare-mi place ca să joc”, „Joacă, bădiță, cu foc”; „Vai de omul cel sărac”, „Struguraș mustos”, „La bătută, măi băieți”.

21 SEPTEMBRIE

Ziua Internațională a Păcii (Instituită de ONU în 2001 (Rezoluția 55/282) ca zi a non-violenței, fără focuri de armă, toate națiunile și popoarele fiind chemate să înceteze orice ostilități pe parcursul acestei zile).

1947

S-a născut dna **Daria Radu**, compozitoare, dirijor de cor.

1970 S-a născut dna **Ana-Lucia Culev**, șefa Direcției Cultură a mun. Chișinău

1977

Valy Boghean s-a născut la 21 septembrie 1977 în s. Bumbăta, Ungheni. A absolvit Școala de muzică de la Cornești, Ungheni, clasa trompetă. A cântat împreună cu formația fraților săi „Aghelia”, cunoscută în tot Ungheniul în perioada anilor 1993-1995, apoi cu „Panoramic” - 1995, iar în 1998 devine membru al formației de jazz-rock „X-band”. În anul 2002 se implică în proiectul „Anotimpurile dragostei”, desfășurat sub egida Primăriei raionului Ungheni. În aceeași perioadă este membru al formațiilor „Trigon”, „Transbalkanica”, „The Shin”, „Boghean&Band”. Începând cu anul 2010 și-a început cariera solo. Primul său album solo „Doar ea” îl lansează în anul 2011.

23 SEPTEMBRIE

1941

Sofia Vicoveanca s-a născut la 23 septembrie 1941 în c. Toporăuți, județul Cernăuți, cântăreață de muzică populară. A absolvit Școala Populară de Artă din Suceava și a fost angajată în anul 1959 ca solistă de muzică populară la Ansamblul de Căntece și Dansuri „Ciprian Porumbescu” din Suceava. În anul 1965, îi apare primul său disc. Din anul 1998, devine solistă de muzică populară la Ansamblul Rapsozii Botoșanilor. A fost căsătorită cu ziaristul sucevean Victor Micu, care a decedat în aprilie 2001. A scos 10 discuri personale și 6 în colaborare; casete audio și video, CD-uri. A jucat și în câteva filme, dovedind un real talent actoresc. A publicat două volume de versuri: Dureri ascunse (1996) și Cu inima-n palme (2004). Ca o recunoaștere a activității sale de aproape 50 ani i-au fost decernate distincții cum ar fi: „Meritul Cultural” clasa a IV-a (1973); Medalia „Tudor Vladimirescu” cl. I (1975); Medalia „Meritul Cultural” cl. I (1976); Crucea Națională „Serviciul Credincios” clasa a III-a (2002); Ordinul Național „Meritul Cultural” în grad de Mare Ofițer (2004) etc.

24 SEPTEMBRIE

1951

Nina Crulicovschi s-a născut la 24 septembrie, 1951 în reg. Kurgan, Rusia. Absolvește școală medie de muzică „Șt. Neaga” în 1972. În acești ani Ion Aldea Teodorovici a invitat-o să cânte o melodie cu Petre Aldea Teodorovici, apoi înregistrează și un mic disc cu piesa „Cu numele tău”. În anii 1973 - 1975 solistă în orchestră „Fluieraș”;

în 1975-1976 - în orchestră „Lăutarii”, în formațiile de muzică ușoară „Orizont” (1977-1979), „Bucuria” (1979-1982) și „Contemporanul” („Noroc”) (1983...1989). În anul 1981 a participat la Festivalul „Zorii Crimeii”, Ialta și a obținut premiul III. În 1993 i s-a conferit titlul Maestru în Arte. Este solistă de muzică ușoară pe scena Teatrului „Alexandru Davila” de la Pitești, România.

25 SEPTEMBRIE

1913

Maria Tănase s-a născut la 25 septembrie, 1913, București — d. 22 iunie 1963, București, interpretă de muzică populară. În mai 1934 se angajează la Teatrul „Cărbuș”. În 1938 începe să colaboreze cu restaurantul „Luxandra”. Aici Maria

Tănase a putut fi auzită cântând cu ansamblul violonistului și dirijorului Petrică Moțoi. Data de 20 februarie 1938 reprezintă debutul radiofonic al artistei. Acompaniată de taraful Ion Matache din Argeș a prezentat „pe viu” un program de cântece românești la „Ora satului”.

Pe 17 august 1938 cântă la încheierea cursurilor de vară ale Universității populare de la Vălenii de Munte (Prahova), unde istoricul Nicolae Iorga o supranumește Pasărea măiastră.

Pe 16 aprilie 1939 pleacă la Expoziția Universală de la New York, cântă cu orchestra lui Grigoraș Dinicu și cu naistul Fănică Luca. Maria Tănase a avut un repertoriu alcătuit din aproape 400 de cântece din toate regiunile României.

În anul 1955 a primit Premiul de Stat, iar în anul 1957 a primit titlul de Artist emerit.

În anul 1930 se angajează la „Bufet de 7 lei”, unde îl cunoaște pe gazetarul Sandu Eliad, cel care o va prezenta mai târziu folcloristului Harry Brauner.

Se căsătorește cu juristul Clearch Raul Victor Pappadopulo-Sachelarie (Clery Sachelarie) în decembrie 1950.

În primăvara anului 1963, fiind într-un turneu la Hunedoara, află că este bolnavă de cancer la plămâni. Întrerupe turneul, rugând-o pe Mia Braia să o înlocuiască. Pe 2 mai ajunge acasă, în București. Se stinge din viață la Spitalul Fundeni, pe 22 iunie 1963, la ora 14:10.

26 SEPTEMBRIE

Ziua Limbilor Europene. Începând cu anul 2001, ziua de 26 septembrie este dedicată celebrării limbilor europene. Europa este posesoarea unei adevărate bogății lingvistice: 23 de limbi oficiale și peste 60 de comunități autohtone care vorbesc o limbă regională sau minoritară, fără să menționăm limbile vorbite de cetățenii provenind din alte țări și de pe alte continente. Tocmai pentru a atrage atenția asupra acestei

imense bogății lingvistice, Uniunea Europeană și Consiliul Europei au lansat, în 2001, inițiativa Anului European al Limbilor.

27 SEPTEMBRIE

Ziua Mondială a Turismului (Se sărbătorește din 1980, la decizia Organizației Mondiale a Turismului, pentru a determina comunitatea internațională să conștientizeze importanța turismului și valorile sale culturale, sociale, politice și economice). În fiecare an, la 27 septembrie, comunitatea internațională marchează Ziua Turismului. Cu acest prilej, în Republica Moldova au loc mai multe manifestări, care au scop promovarea turismului.

28 SEPTEMBRIE

Ziua Internațională a Dreptului de a Ști (Instituită în 2002, la inițiativa rețelei internaționale a activiștilor în domeniul accesului la informațiile publice, pentru a atrage atenția asupra importanței pe care dreptul la informare o are în orice sistem democratic).

30 SEPTEMBRIE

1962

Adam Stânga s-a născut la 30 septembrie, 1962 în s. Zărnești, jud. Cahul. La 12 ani începe să cânte la trompetă. Primul învățător este vărul său Ion Stânga. Mai târziu cântă alături de lăutarii din zona sudului: Bogdan Constantin, Ion Marinovici și Mitișor Botgros. În anul 1985 a absolvit Institutul de Arte „Gavril Muzicescu”. Își începe activitatea în orchestra de muzică populară „Lăutarii”. Colaborează cu orchestrele „Mugurel”, „Busuioc moldovenesc” și „Barbu Lăutaru”. Majoritatea pieselor lui Adam Stânga sunt dedicate lăutarilor contemporani. A înregistrat un CD împreună cu orchestra „Lăutarii”.

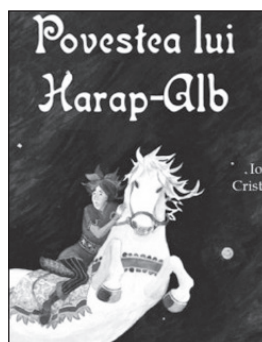

Cărți (opere) jubiliare în 2012

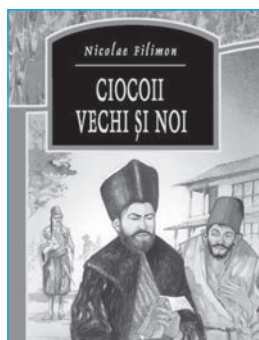
„Aprodul Purice”

de Constantin Negruzzi (1837)
— 175 de ani de la publicare

„Povestea lui Harap Alb”

de Ion Creangă (1877)
— 135 de ani de la publicare

„Ciocoi vechi și noi”

de Nicolae Filimon (1862)
— 150 de ani de la publicare

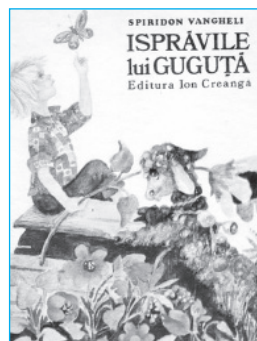
„Frunze de dor”

de Ion Druță (1957)
— 55 de ani de la publicare

„Ciuleandra”

de Liviu Rebreanu (1927)
— 85 de ani de la publicare

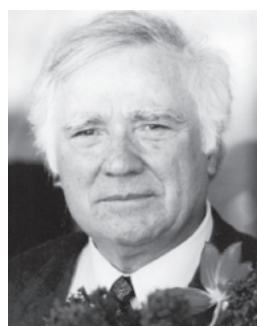
„Isprăvile lui Guguță”

de Spiridon Vangheli (1967)
— 45 de ani de la publicare

„Cronica Țărilor Moldovei și Munteniei”

de Miron Costin (1677)
— 335 de ani de la publicare

„În țara fluturilor”

de Spiridon Vangheli (1962)
— 50 de ani de la publicare

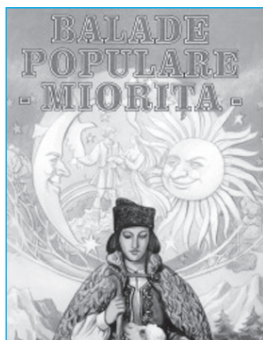
„Fata babei și fata moșneagului”

de Ion Creangă (1877)
— 135 de ani de la publicare

„Limba noastră”

de Alexei Mateevici (1917)
— 95 de ani de la publicare

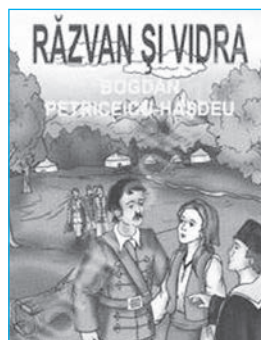
„Miorița”,
baladă populară (1852)
— 160 de ani de la publicare

„Poezii de seama voastră”
de Grigore Vieru (1967)
— 45 de ani de la publicare

„Negru pe alb”
de Constantin Negruzzi (1837)
— 175 de ani de la publicare

„Răzvan și Vidra”
de Bogdan Petriceicu Hasdeu (1867)
— 145 de ani de la publicare

Frumosul din Suflet

MARIA POPA
mun. Bălți

Anul acesta, Orchestra de muzică populară „Barbu Lăutarul” de la Palatul Municipal de Cultură din Bălți împlinește 42 de ani de activitate.

Pe parcursul anilor, generații de instrumentiști și soliști vocali au încântat publicul spectator cu piese muzicale și cântece populare inedite scoase, din anonimat și dăruite publicului cu mult drag. În actuala componență orchestra e mai bine de zece ani și este mereu invitată și așteptată pe platourile posturilor de televiziune și radio, la toate evenimentele culturale municipale, naționale și peste hotare. Colectivul se bucură de înaltă apreciere a specialiștilor din domeniu și este adorat de publicul spectator pentru că prin piesele noastre folclorice interpretate cu măiestrie, dăruire

și talent, transmit privitorilor frumosul din suflet.

Orchestra „model” de muzică populară „Barbu Lăutarul” a Palatului Municipal de Cultură (conducător artistic și dirijor Mihai Verhovețchi) a prezentat 5 concerte în fața reprezentanților diasporei moldovenești din or. Fernão Ferra și Cascais din Portugalia, vizita s-a desfășurat în perioada 15 iunie – 9 iulie 2012. Invitația a fost oferită de către dl Vadim Lavranciuc, președintele Asociației de Cultură a emigranților moldoveni din Portugalia „Acorde Cintilante Asssociação”. Membrii orchestrei au fost implicați, de asemenea, în mai multe evenimente culturale de anvergură organizate de Ambasada Republicii Moldova

în Portugalia în cadrul proiectului „Moldova, o țară apropiată”. Agenda concertistică a orchestrei „Barbu Lăutarul” a coincis cu Reuniunea internațională a orașelor înfrățite cu localitatea Cascais la care a fost prezentă și delegația orașului Ungheni, evenimentul culminând printr-un spectacol muzical-artistic al interpreților bălteni. Membrii orchestrei au avut parte și de o întâlnire de suflet cu dl Valeriu Turea, Ambasadorul Republicii Moldova în Portugalia și Regatul Maroc. Spectatorii din diaspora moldovenească și cei portughezi au rămas adânc impresionați de splendidul spectacol folcloric prezentat de „Barbu Lăutarul”, de măiestria și ținuta scenică a fiecărui interpret. Vizita

artiștilor din Bălți în Portugalia a fost pe larg oglindită în presa locală, pe site-ul Ambasadei RM în Portugalia, iar calificativele redactorilor în adresa lor au fost: autenticitate, originalitate, diversitate, pasiune artistică și dăruire.

În „Parque Verde” din localitatea Fernão Ferro artiștii bălțeni au evoluat în cadrul vernisajului unei expoziții de tablouri – o colecție de picturi în stil național și modern organizată de Centrul de Cultură și Artă „Trei Culori”. Iată ce ne-a relatat despre acest eveniment, dar și despre turneu

în ansamblu, conducătorul artistic și dirijorul Orchestrei „Barbu Lăutarul” dl Mihai Verhovețchi: „Președintele centrului este artsitul plastic moldovean Valeriu Ticu. Dumnealui este un poet înăscut, un sufletist fără pereche, care împreună cu fiul său Mihai, dar și întreaga familie, adună în jurul său toată diaspora moldovenească din zonă. Vreau să mai accentuez, că pe tot parcursul turneului membrii orchestrei au fost însoțiți și susținuți de dl Vadim Lavranciuc, care face parte și el din neamul lăutarilor și care și-a asumat întreaga grijă ca fie-

care eveniment cultural cu participarea artiștilor bălțeni să se transforme în sărbătoare și prilej de revedere cu melosul plaiului natal, cu sârbele și horele scumpe inimii oricărui moldovean. Familia dlui Lavranciuc a fost pentru noi pe parcursul turneului nu doar gazdă primitoare, dar și organizatoarea celor mai fascinante întâlniri cu semenii noștri plecați și stabiliți demult pe pământul portughez și dornici de-un cântec, de-o doină, de vești despre cei de-acasă. Mulțumiri adresăm și Primăriei Bălți, care de fiecare dată ne vine în ajutor și susține orice activitate culturală și fiecare turneu peste hotarele republicii”.

Pentru membrii Orchestrei de muzică populară „Barbu Lăutarul” vizita în Portugalia a rămas o amintire de neuitat, o manifestare, ce a avut la bază o agendă culturală deosebită: excursii prin capitala țării Lisabona, orașul Fatima și alte localități cu vizitarea monumentelor, muzeelor, lăcașelor de cult, etc. Reveniți acasă, lăutarii bălțeni sunt siguri, că prietenia ce s-a încheiat pe meleagurile portugheze va perpetua.

Al doilea an consecutiv, în vechea vatră de olari din s. Hoginești, Călărași s-a organizat Tabăra de creație a meșterilor olari. Scopul taberei a fost valorificarea potențialului creator al meșterilor olari, schimbul de experiență, avansarea profesională a meșterilor locali și colaborarea internațională în domeniul dezvoltării olăritului, cunoașterea pe viu a tradițiilor olărești ale centrului din s. Hoginești, Călărași și valorificarea lor. Tabăra s-a desfășurat în perioada 16-21 iulie și a finalizat la 22 iulie cu un Targ al meșterilor olari din Republica Moldova.

Tabără de creație și Târg al meșterilor olari „Hoginești-2012”

ION BĂLTEANU,
președinte al AO Uniunea Meșterilor Populari
din Moldova

La tabără au participat 10 meșteri ceramiști din Moldova, 2 din Rusia și 1 din România. Timp de o săptămână participanții au confecționat obiecte cu menire decorativ-utilitară în manieră proprie, dar și lucrări de tip nou, elaborate creator în urma schimbului de experiență.

În programul adițional al Taberei meșterii au vizitat locuri de interes turistic din raionul Călărași și au efectuat vizite de lucru la domiciliul meșterilor olari din s. Hoginești - Alexei Scripnic și Tudor Poștari. Ei au luat cunoștință cu tradițiile olărești locale.

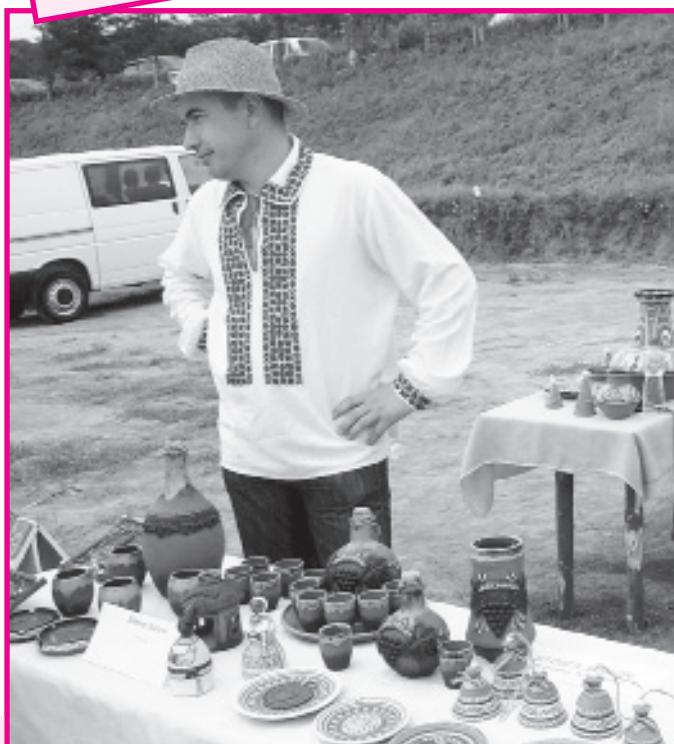
Duminică, 22 iulie, Uniunea Meșterilor Populari în parteneriat cu Consiliul raionului Călărași și Întreprinderea Euroceramica SRL au desfășurat Târgul meșterilor olari „Hoginești -2012”. Meșterii olari din întreaga republică și din România au venit în primul rând să cinstească memoria dinastiilor de olari din Hoginești - Gonciari, Botnari, Boico, Bejenari, Cioca, Clim, Gherman, Cernobrovciuc, Cotovoi, Costea, Cojocari, Mocanu, Golban, Gugea, Isai Moisei, Ne-

Organizatorii au rămas cu inima împăcată și datoria împlinită. Adâncă mulțumire sufletească este o răsplătă binemeritată pentru eforturile depuse de ei pentru a scoate din negura uitării această vatră folclorică, ce ne-a lăsat ca moștenire patrimonială o comoară de neprețuit-olăritul. La gândul, că mai avem asemenea tezaure, rog pe Domnul să ne ajute în izbândă!

gară, Pretică, Nagnibeda, Paladi, Pisnic, Pârcălab, Pocitari, Scripnic, Vacarciuc s.a., care au făcut faimă altădată acestui sat. La această ediție, Uniunea Meșterilor Populari din Moldova a lansat un premiu special în memoria distinsului olar Vasile Dumitru Gonciari. Premiul va fi acordat anual celui mai bun participant și doar o singură dată aceluiași meșter. Este semnificativ că anul curent, de acest premiu s-a învrednicit Vasile Gonciari, fiul titularului. Participanții au comercializat cu succes produsele lor, au făcut prezentări pe viu a tehnicilor de confecționare a vaselor de argilă, demonstrând măiestria lor profesională. Alături de meșterii olari au fost prezenți și meșteri de alte genuri din raionul Călărași. Participanții la Târg au fost menționați cu diplome și premii bănești. Atmosfera de sărbătoare a fost întregită de un concert folcloric cu formațiuni din raion. De succes deosebit la public s-a bucurat și concertul formației „Milenium”, care a poposit la Hogi-nești cu o zi înainte - la închiderea Taberei.

Vizitatorii Târgului au trăit și ei emoții de neuitat în acea zi, având posibilitatea să se relaxeze în ambianța acestui sat de codru, să admire creația olarilor, să-și procure obiectele necesare pentru casă și să cunoască mai detaliat procedee tehnologice de confecționare a obiectelor din argilă. Prin prezența lor la această grandioasă sărbătoare folclorică ei au oferit o bună șansă pentru dăinuirea acestui străvechi meșteșug pe meleagurile noastre.

ELENA LEVIȚCAIA
Secția Cultură Orhei

Târgul

meșterilor populari la Orhei

Trecând neobosiți prin târguiala vremii, ne orpim la un popas de timp pentru a ne întreba: l-a creat frumosul pe om ...sau omul a creat frumosul?

Un lucru e cert: că frumusețea se naște din lămurile mărunte și că ea există în fiecare din noi. Ne-am convins încă odată de acest lucru la cea de-a VI-a ediție a „Târgului meșterilor populari”, desfășurat la Orhei pe 5 august curent.

În centru Orheiului Târgul s-a simțit la el acasă, plin de fasm și frumusețe, îndestulat cu cântec, dans și voie bună.

Oameni îndrăgostiți de artă care știu a produce frumosul din lemn, pănuși, lână, paie, lozie, ață, argilă și hârtie au venit spre ochii și sufletele trecătorilor cu lucruri îngemănate cu dumnezeirea, create întâi cu inima apoi cu mâinile.

Cu toate că soarele încălzea puternic, ca la miez de gustar, oamnei nu-și dădeau rând spre a vizita expozițiile meșterilor iar în jur la roata olarului (Ion Prividiuc – or. Chișinău și V. Gonciari, s. Hoginești) s-au adunat ochi care sorbeau curioși cum de sub două mâini și dintr-un boț de ar-

gilă se naște o oală de lut.

Vizitatorii au luat cunoștință direct cu meșterii populari, iar aceștia la rândul lor le-au demonstrat cu mare drag arta de a împleti lozia, de a ciopli în lemn, a broda...

Târgul se desfășoară la Orhei bianual și este constituit din meșteri din raion și republică, la cea de-a VI-a ediție a întrunit 90 meșteșugari.

Se spune că arta este generatoare de civilizație așa cum floarea răspândește parfum. Iar la inaugurarea evenimentului – președintele raionului dl Ion Ștefârță, primarul orașului Vitalie Colun și șeful Secției Cultură Gheorghe Guriuc s-au închinat cu sufletul în fața celor care păstrează în inimi frumusețea lucrurilor mici dar totodată cu o valoare imensă, mulțumindu-le harnicilor promotori ai valorilor naționale, pentru truda lor în arta meșteșugăritului și receptivitatea de a participa la acest frumos și vast eveniment.

Tot cu cuvinte frumoase și de mulțumire a venit și Adrian Triboi – reprezentant de la Centru Național pentru Valorificarea și Conservarea Patrimoniului Cultural Imaterial.

„Ce-i frumos și lui Dumnezeu îi place” -vorba veche a fost spusă încă odată cu mândrie de către primarul orașului or. Orhei, iar noi rămânem cu sufletul împăcat știind că noi avem lucruri frumoase, meșteșuguri și talente nesăbuite pe care le punem în capul mesei la bine și la rau și care ne sunt cartea de vizită pe orice timp, în orice veac.

„Ne bucură imens faptul că în această agonie a vieții, când lumea se avântă spre valori materiale mai există oameni care păstrează în suflet firul nestemat al artei, care își hrănesc zi de zi conștiința cu lucruri dragi sufletului, care știu a bucura ochii oamenilor fără a cere nimic în schimb, care cunosc graiul fiecărui obiect confecționat cu măiestrie și dragoste.

Plaiul Orheian întotdeauna s-a mândrit cu talente și oameni deosebiți, iubitori ai lucrurilor de valoare, iar noi rămânem cu speranța că valorile tradiționale nu vor dispărea, ci vor avea o evoluție ascendentă — datorită noastră de pe urmă de a transmite generației tinere obiceiurile, tradițiile, meșteșugurile și dragostea pentru frumos.

Chestionar

de culegere a dansului folcloric

PAVEL POPA
Maestru în Artă

Metoda de investigație: — observația indirectă

Regulile de lucru: reconstituirea faptelor de viață folclorică a mediilor respective prin intermediul informatorilor selectați; consemnarea producțiilor coregrafice folclorice; mediul de circulație a repertoriului coregrafic autentic, frecvența, sursa, variante a istoricului lucrării, etc.

I. Date generale

1. Data, luna, perioada, anul investigației
2. Localitatea, raionul
3. Organizatorii (numele, prenumele, denumirea instituției)
4. Denumirea actuală a localității
5. Ce denumiri a mai avut localitatea
6. În trecut localitatea aparținea aceluiași raion (judet)?
7. Vechimea aproximativă a satului
8. Așezarea geografică a satului
9. Îndeletnicirile localnicilor
10. Numărul total al locuitorilor, naționalitățile conlocuitoare

II. Fișa informatorului

1. Numele, prenumele (porecla)
2. Anul, data și locul nașterii
3. Studiile
4. Ocupația de bază
5. Dacă a fost plecat din satul natal, unde, câți ani, în ce perioadă
6. Scopul plecării din sat
7. Starea civilă (căsătorit, celibatar, văduv)
8. Satul de baștină al soțului (soției)
9. Când și de la cine a învățat dansul?

III. Repertoriul

1. Denumirea dansurilor populare din repertoriul săr-bătorilor actuale
2. Ce jocuri folclorice au dispărut din repertoriul satului
3. Cine le cunoaște, numele (porecla), unde locuiește
4. Denumirea dansului
5. Proveniența denumirii
6. Când se interpretează acest dans
7. Forma de interpretare a dansului
8. Cine interpretează acest dans (femei, bărbați, copii sau în formulă mixtă)
9. Condițiile de apariție a dansului

10. Tipul dansului
11. Mișcarea de bază a dansului (denumirea mișcării)
12. Câte mișcări are dansul
13. De câte ori pot fi interpretate mișcările?
14. Denumirea mișcărilor
15. Ordinea de interpretare a mișcărilor
16. Descrierea mișcărilor
17. Acest joc are melodie proprie? (înregistrarea melodiei)
18. Ce componentă de instrumente muzicale este tradițională pentru interpretarea dansului respectiv?
19. Locul lăutarilor în momentul interpretării dansului
20. Funcția strigăturilor în interpretarea dansului
21. Cine execută strigăturile?
22. De câte ori pot fi repetate strigăturile?
23. Strigăturile au dispărut?
24. Ce obiecte folosesc interpreții în timpul executării dansului?
25. Descrierea obiectelor
26. Funcția obiectelor în cadrul dansului
27. În ce costum poate fi interpretat acest dans
28. Cum era costumele în trecut și cum este astăzi (de scrierea scurtă)
29. Rolul costumului în interpretarea dansului
30. Care sânt elementele de împodobire a costumului pentru acest dans
31. Se organizează horă, joc în sat? Cu ce ocazii?

Marca aparatului de înregistrare a muzicii, strigăturilor (casetofon, cameră video), informații despre dansul folcloric din localitate, costum etc.

Alte informații...

Semnătura culegătorului dansului

Notă: Asemenea chestionare vor fi îndeplinite aparte pentru fiecare dans folcloric

Metoda de investigație: — observația directă

Regulile de lucru: înregistrarea audio/video; cronometrarea și consemnarea cronologică a proporțiilor manifestării; notarea exactă a producerii faptului folcloric în contextul lui viu de manifestare; urmărirea fenomenului folcloric în asocierea sa sincretică; alcătuirea fișei de frecvență cu inventarierea repertoriului.

I. Date generale

1. Data, luna, anul expediției folclorice
2. Localitatea, raionul
3. Organizatorii (*numele, prenumele, denumirea instituției*)
4. Denumirea actuală a localității
5. Ce denumiri a mai avut localitatea
6. În trecut localitatea aparținea aceluiași raion (*județ*)?
7. Vechimea aproximativă a satului
8. Numărul total al locuitorilor, naționalitățile conlocuitoare
9. Îndeletnicirile localnicilor
10. Așezarea geografică a satului

II. Fișa informatorului

1. Numele, prenumele (*porecla*),
2. Anul, data și locul nașterii
3. Studiile
4. Ocupația de bază
5. Dacă a fost plecat din satul natal, unde, câți ani, în ce perioadă
6. Scopul plecării
7. Starea civilă (*căsătorit, celibatar, văduv*)
8. Satul de baștină al soțului (*soției*)
9. Când și de la cine a învățat dansul?

III. Repertoriul

1. Denumirea dansurilor populare din repertoriul săr-bătorilor actuale
2. Ce jocuri folclorice au dispărut din repertoriul satului
3. Cine le cunoaște, numele, porecla, unde locuiește
4. Denumirea dansului
5. Proveniența denumirii
6. Când se interpretează acest dans
7. Forma de interpretare a dansului
8. Cine interpretează acest dans (*femei, bărbați, copii sau în formulă mixtă*)
9. Condițiile de apariție a dansului
10. Tipul dansului
11. Mișcarea de bază a dansului (*descrierea mișcării, înregistrarea video și audio*)
12. Câte mișcări are dansul
13. De câte ori pot fi interpretate mișcărilor?

14. Denumirea mișcărilor
15. Ordinea de interpretare a mișcărilor
16. Descrierea mișcărilor
17. Acest joc are melodie proprie? (*înregistrarea melodiei*)
18. Tempoul interpretării melodiei în timpul executării dansului
19. Ce componență de instrumente muzicale este tradițională pentru interpretarea respectivului dans?
20. Locul lăutarilor în momentul interpretării dansului
21. Funcția strigăturilor în interpretarea dansului (*înregistrarea strigăturilor*)
22. Cine execută strigăturile? (*improvizarea strigăturilor în concordanță cu executarea mișcărilor*)
23. De câte ori pot fi repetate strigăturile?
24. Strigăturile au dispărut?
25. Ce obiecte folosesc interpreții în timpul executării dansului?
26. Descrierea obiectelor (*fotografierea, înregistrarea video a lor*)
27. Funcția obiectelor în cadrul dansului
28. În ce costum poate fi interpretat acest dans (*fotografierea, înregistrarea videoa lui*)
29. Cum era costumele în trecut și cum este astăzi (*descrierea, desenarea, fotografierea sau înregistrarea video a costumului*), se anexează
30. Rolul costumului în interpretarea dansului
31. Care sunt elementele de împodobire a costumului pentru acest dans (*descrierea, fotografierea, înregistrarea lor*), se anexează
32. Se organizează horă, joc în sat? Cu ce ocazii?

Marca aparatului de înregistrare a muzicii, strigăturilor (casetofon, cameră video), a informației despre dansul folcloric din localitate, costum etc.

Alte informații

Semnătura culegătorului dansului

Notă: Asemenea chestionare vor fi îndeplinite aparte pentru fiecare dans folcloric.

Triunghiul cu Trandafiri

O piesă fără acte și antracte

ION PROCA

Motto:

Brâncoveanu (1)

Brâncoveanu s-a consultat cu înțelepții vremii
Asupra morții cât mai precis
Cu trup cu tot de este înviere
Sau numai duh te-ntorci în paradis.

El știa cu fiecare os în parte
Oricât ar fi în trup de nimicit
Că făptura-ntreagă-I fără moarte
Că-nvierii-I cosmosul menit.

Numai teama să nu te pătrundă
Să nu lepezi de Cuvânt
Și Lumina milei tremurândă
Fecunda-va celălalt pământ.

Brâncoveanu (2)

Am pierdut totul, să nu ne pierdem și sufletul, fiii mei,
Asta-i de-acum în grija noastră hotărâtoarea luptă
Să nu-ngăduim urii și deznădejzii să stingă--
Candlele credinței mistuirea ne-nteruptă
Să nu lăsăm în urma noastră trupurile atinse
De cea mai grozavă pângărire
Lepădarea Mielului vărsându-se
Și pentru noi în stare de ispășire
De-acum deșertarea, frângerea trupului său
În lucrare și-asupra cortului acestuia
Ce se sfășie
Să nu cercăm răscumpărarea
Din negura ceasurilor de agonie
Nu vine ea acum, din ele nu-i
Îngăduită până la sfârșitul veacurilor ieșire
Broboadele de sudoare amestecate cu sânge
Ne vor stoarce de toată podobia și vlaga din fire
Ce-i mai de preț însă prada întreagă
Neîmpuținată de apostazie rămâne
Lacrima perloasă, sămânța murind întru cules
Îmblădite de ciuruitele mane.

Ioan ALEXANDRU

Personajele:

Dumnezeu

Constantan Brâncoveanu, domnitor al Țării Românești
între 1688 și 1714, nepot al domnitorului Șerban Cantacuzino

Mariana, soția lui Brâncoveanu

Constantin

Radu

Ștefan

Matei –fiii lui Brâncoveanu

Stanca

Bălașa

--fiicele lui Brâncoveanu

Enache Văcărescu, ginerele lui Brâncoveanu

Sultanul Ahmed al doilea

Cronicarul

Ațiunea are loc în ani de restriște. În vremea domniei sale Brâncoveanu este nevoit să se zbată pentru stăvilirea expansiunii țariste și otomane. Folosind o politică abilă, s-a menținut 26 de ani la domnie. Fiscalitatea excesivă din timpul domniei lui, determinată și de cererile mereu sporite ale Porții Otomane, a îngreunat viața maselor țărănești și orășenești. A dus o politică externă șovăitoare. Ajungându-se să dea ajutor lui Petru cel Mare în războiul ruso-turc din 1710-1711, el a adoptat, în timpul acestui război, o atitudine de expectativă. Învinit de trădare de către turci, a fost omorât la Constantinopol în 1714, împreună cu cei patru fii ai săi. În timpul domniei sale s-au tipărit în Țara Românească numeroase cărți românești, grecești, slave și chiar arabe, turcești și georgiene și s-a creat în arhitectură un stil caracteristic, denumit brâncovenesc.

Tabloul 1

Curtea domnească. Sub un arbore sfātuiesc doi bărbați. Unul e bătrân de tot. Altul încă nu are părul înspicat. Gesticulează. Arată spre cer.

Dumnezeu

Cum te numești, fiule?

Brâncoveanu

Nu mă mai cunoști, Doamne?

Dumnezeu

Voi sunteți mulți. Eu sunt unul. Și ca un făcut mi s-au dus îngerii la culcare. Iar fără de îngeri e ca și cu mâinile și ochii legați.

Brâncoveanu

Sfântul Mitropolit Martir Antim Ivireanul, mare predicator și întemietor de tipografii, când ne întâlneam la ctitoria mea, Mănăstirea Sâmbăta, îmi vorbea atât de frumos despre dumneata. El mai zicea: "Noi, oamenii, suntem făcuți de Dumnezeu să iubim, să fim iubiți, să avem parte de bucurie, de pace și de mângâiere de la semenii noștri. Dar de multe ori se abate asupra noastră prigoana, care izvorăște din ură, ne lovește în suflet și în trup, pricinuieste suferință, necaz și durere".

Dumnezeu

Ai zis de prigoană, fiule? Pentru dreptate a fost prigonit Abel, fiul lui Adam, Iosif, feciorul patriarhului Iacob și aproape toți, care, de-a lungul veacurilor, au primit poruncă de la Mine să combată răul, minciuna și rătăcirile idolești și să predice adevărul și dreptatea.

Brâncoveanu

Așa au fost proorocii Legii Vechi, Ilie, Isaia, Ieremia, sau Ioan Botezătorul. Bine spunea Sfântul Apostol Pavel: "Unii au fost chinuiți, alții au suferit lanțuri și închisoare, au fost uciși cu pietre, au fost puși la cazne".

Dumnezeu

Văd că judeci bine. Cine ești, omule?

Brâncoveanu

Poporul meu mi-a zis:

Brâncoveanu Constantin,

Boier vechi și domn creștin.

Dumnezeu

Ar fi trebuit să te salvez, dar am aflat prea târziu. Poți să nu-mi mai povestești. Știu că te-ai născut în localitatea Brâncoveni, că ai avut printre strămoșii după tată, pe domnitorul Matei Basarab, ctitor de biserici și mănăstiri, iar după mamă ești nepotul domnitorului Șerban Cantacuzino.

Brâncoveanu

Și ce mai știi, Doamne, despre umila mea persoană decapitată de păgâni chiar în ziua când împlineam 60 de ani...

Dumnezeu

Știu că în casa Cantacuzinilor ai avut parte de o aleasă educație religioasă. La moartea voievodului Cantacuzino, în 29 de zile a lunii lui octombrie 1688, boierii și toți dregătorii țării te-au rugat să primești domnia.

Brâncoveanu

Așa a fost, Doamne, din mila Sfinției Tale. Și eu le-am răspuns că este de ajuns ceea ce mi-a dat Dumnezeu și nu mai voiesc nici o mărire lumească. Și numai când mi-au spus că asta este vrerea Țării, ca eu s-o apăr de dușmani, să apăr credința și liniștea, atunci m-am învoit. Și am fost uns domn de către mitropolitul Theodosie.

Dumnezeu

Lucruri bune și de laudă ai făcut, Brâncovene. Ai continuat tipărirea Bublei de la București, în cea mai frumoasă limbă românească pe înțelesul tuturor românilor din Țara Românească, din Dobrogea, din Oltenia, din Moldova, din Basarabia, din Banat și din Ardeal, Crișana și Maramureș.

Brâncoveanu

Puține semne am lăsat eu pe pământ. Și aveam atâtea gânduri de înălțare.

Dumnezeu

Nu te mai căzni. Să facă și alții ca tine. Ai Mănăstirea

Hurezi din Oltenia, mănăstirea de la Sâmbăta de Sus, din părțile Făgărașilor, Biserica Sf. Gheorghe din București, cea din Brâncoveni, Surpatele, Viforâta și multe altele.

Brâncoveanu

Așa a fost, Doamne...

Dumnezeu

Fii binevenit în împărăția cerurilor, fiule.

Tabloul 2

Aceeași curte domnească. E trecut de miezul nopții. Cântă cocoșii. În fața curții se deslușesc umbrele gardienilor. Ferestrele sunt luminate. Ușile se deschid vraise și Brâncoveanu, cu un felinar în mână, se așează pe prag. Preț de câteva minute fluieră la lună. La scurt timp apare Mariana. Îl cuprinde și se așează alături.

Mariana

Ce te-a apucat, dragule? Mă bagi în boală. Sperii copiii. Nu pot înțelege ce te frământă. Nu mai ai somn de-o săptămână. Spune-mi ce ai pe suflet. Dacă ai greutate bănești, trimit eu un sol la Viena, Veneția sau Amsterdam și scoatem din banii noștri măcar și un sac de aur.

Brâncoveanu

De-ai ști Mărie-Mărioară, în ce daraveră am intrat.

Mariana

Parcă te împăcai bine cu turcii și cu rușii.

Brâncoveanu

Cu ai mei mai rău mă impact.

Mariana

Vrei să zici că-ți poartă pică prințul Cantemir?

Brâncoveanu

M-aș bucura să greșesc. Dar acest prinț școlit la Constantinopol a fost trimis cu însărcinarea de a raporta orice mișcare a mea.

Mariana

Și cu ce te-a supărat acest mare cărturar Dimitrie Cantemir?

Brâncoveanu

Ești femeie înțeleaptă, ai pus la păstrare aur mult în viscerile Europei, dar pricepi puțin în oameni. Foarte puțin.

Mariana

Luminează-mă, Măria ta!

Brâncoveanu

Au nu vezi, doamnă, că acest Cantemir s-a aliat cu țarul.

Mariana

Cu atât mai bine. Înseamnă că vom scăpa de turci.

Brâncoveanu

Eu i-am scris țarului o scrisoare prin care îl anunțam că îl voi ajuta cu aprovizionarea armatei. Și țarul mi-a trimis mulțumire 300 de pungi cu aur.

Mariana

Ar trebui numai să te bucuri că țarul te-a răsplătit atât de darnic pentru niște proviant.

Brâncoveanu

Greșeala mea e că mi-am adunat armata lângă Urlați, aproape de granița Moldovei și așteptam.

Mariana

Ce așteptai?

Brâncoveanu

Ce poți aștepta la Urlați? Să se pornească una din tabere spre Urlați. Oricare ar fi fost. Dacă rușii ar fi vrut să intre în Muntenia, m-aș fi aliat cu ei. Iar dacă turcii ar fi fost mai rapizi, eu rămâneam de partea lor.

Mariana

Nehotărât mai ești, Măria ta! Și acum de ce te căinezi, de ce n-ai somn?

Brâncoveanu

M-am speriat. I-am înapoiat lui Petru cel Mare cele 300 de pungi.

Mariana

Dar cu proviziile ce-ai făcut?

Brâncoveanu

Le-am dat turcilor.

Mariana

De-atâta vărul dumitale, spătarul Toma Cantacuzino, a fugit cu boierimea în tabăra țarului. Altminteri, cu ce ești mai bun decât Cantemir, care e dușman știut al familiei noastre.

Brâncoveanu

M-am săturat de politică, de intrigi. Așa îmi vine câteodată să mă retrag la Academia mea din București, în clădirile Mănăstirii "Sf.Sava" și să fiu acolo un biet învățător.

Mariana

Lucru mare ai făcut și de pomenire peste veacuri. Vom avea și noi învățații noștri și limba de predare va fi cea românească, nu greaca veche, moartă și neîntrebuințată în nici o cancelarie din lume.

Brâncoveanu

Le vom găsi rostul la toate, numai dușmănie să nu fie.

Tabloul 3

Aceeași curte domnească. În interior se află Brâncoveanu și ginerele său Enache Văcărescu.

Brâncoveanu (către Enache)

Ai cerneală, ai papirus?

Văcărescu

Am de toate.

Brâncoveanu

Scrie...Io, voievod Constantin Brâncoveanu, trimit această carte Excelenței sale, sultanului Înaltei Porți și vă transmit prin ginerele meu Ienăchiță Văcărescu 4000 de galbeni și o blană de samur într-o înlesni venirea cât mai grabnică de la Constantinopol a domniței Suzana, fiica lui Antioh Vodă Cantemir, care este mireasa fiului meu Radu.

În drumul întoarcerii, ea va fi însoțită de domnița Bălașa și soțul ei Ienăchiță Văcărescu, care are fericita ocazie să vă înmâneze această scrisoare.

Cu plecăciuni, Constantin Brâncoveanu, domn al Țării Românești

Nici nu reușește bine voievodul să sigileze scrisoarea, că își face apariția domnița Stanca, una dintre ficele domnitorului.

Brâncoveanu

Stăncuța tatei, de ce nu ascuți pe domnul doctor? Ți-a spus să nu te miști din pat că numai astfel te vei înzdrăveni.

Stanca

Înzdrăvenirea mea e în cavoul de la Brâncoveni. Eu, tată, astăzi am să mor. M-au slăbit cu totul puterile. Nu-mi mai ajunge aer. Totul se învârtă ca la scrânciob.

Brâncoveanu

Nu mă întrista. Toate șapte sunteți ca niște brândușe și nu-mi închipui să vă pierd măcar pe una. Mi-s dragi ca ochii din cap: Maria, Safta, Ancuța, Elena, Bălașa, Smaranda și tu, cea care te-ai născut prima dintre fete.

Stanca

Și prima mă voi trece. Am clipe numărate. Dar nu de-atâta am părăsit patul suferinței.

Am avut o vedenie, tată. N-o trimite pe Bălașa la Constantinopol. Am văzut pe peretele dinspre grădină o ceată de turci cum te duceau pe mata în lanțuri la Istanbul.

Brâncoveanu

Nu-ți face griji, Stăncuțo. Mare este Dumnezeu și noi suntem în mila lui.

Stanca

Știu, tată, dar de ce mă ia atât de repede în ceruri. De ce nu mă lasă să-ți aduc nepoți, să fii bunelul cu o sută de nepoți.

Brâncoveanu

Dacă-I așa cum zici, nu se mai alege nimic din moșiile mele.

Stanca

Bogația e un moft, tată. Un viciu al oamenilor slabi de înger.

Brâncoveanu

Dar o țară săracă va fi mereu călcată în picioare.

Stanca

Ce folos că suntem bogați. Avem munți și aur mult, avem pășuni întinse și animale grase. Tocmai de-atâta ne și calcă străinii...

La un moment dat Stanca se încovoie. Și face câțiva pași spre Brâncoveanu.

Stanca

Iartă-mă, tată. Eu plec. Să-ți spun un vis cu un crin negru. Negru de tot...

M-ați îngropat crezând că am murit
Paloarea mea de mort vă înșelase,
Surâsul împăcat și liniștit
Și fruntea albă care-mi înghețase.

Dar eu dormeam. Căci în grădina mea
Crescuse-n timpul nopții crinul negru,
Culcată sub el visam adânc ceva
Și visul meu părea un somn funebru.

Dar voi zicând că-s moartă, încet m-ați dus
Cu lung convoi, la groapă, printre spuze
Pe piept obolul veșnic mi l-ați pus
Iar crinul negru mi l-ați pus pe buze.

Și-acum, prieteni, iată-mă-n mormânt
Treză, învelită-n giulgiuri de mătase:
Mă zbat să scap, să ies de sub pământ
Și vreau să strig, dar crinul nu mă lasă...

Brâncoveanu (o ia în brațe)

De ce, Doamne, nu ai milă de mine? De ce mă pedepsești atât de crud?

Tabloul 4

Un eșafod și pe el un trandafir clătinându-se. În jurul trunchiului, îngenuncheați și legați butuc se profilează chipul a șase persoane. Călăul își ascute securea cu o bucată de gresie.

Cronicarul, Brâncoveanu, Sultanul, Enache Văcărescu, Matei, Bălașa

Cronicarul (de undeva, de departe)

Eu sunt cronicarul de la Curtea Măriei Sale Brâncoveanu Constantin și vă spui vouă. Se întâmpla ca în Săptămâna Patimilor, în anul de la Hristos 1714, a trimis sultanul turcilor, Ahmed al doilea, mulțime de ostași de l-au luat pe Constantin Vodă cu fiii și ginerii săi, în jalea tuturor locuitorilor orașului București, l-au dus la Înalta Poartă, la Constantinopol. Aici creștinul voievod și fiul său cel mare au fost chinuiți cumplit de către necredincioși vreme de patru luni, fiind supuși la amarnice suferințe.

Sultanul, Ahmed al doilea (citește)

În numele sultanului și a Înaltei Porți, aduc la cunoștință că astăzi, 15 august una mie șapte sute paisprezece, au fost aduși din închisoarea celor 7 turnuri din Constantinopol Constantin vodă dimpreună cu odraslele sale Radu, Ștefan, Constantin, Matei, toți feciori drepti și posibil moștenitori de tron, precum și ginerele său Enache Văcărescu cu a sa soție Bălașa. Toți sunt condamnați la moarte prin tăierea capului pe butuc. Vor fi osândiți în or-

dinea cum urmează, dar mai întâi să-I întrebăm de vor să treacă la mahomedanism. Cine acceptă să se turcească nu va fi omorât.

Primul este invitat sfetnicul Ianache. Te lași de credința ta ortodoxă?

Enache

Azi de Ziua Adormirii Maicii Domnului prefer să mor decât să schimb credința strămoșească.

Sultanul

Cunoști proverbul: capul plecat sabia nu-l taie...

Enache

Acest proverb e pentru proști. Mai bine să-mi zacă la picioare decât să-l port pe umeri de trădător.

Sultanul (către ieniceri)

Luați-l că prea deștept se crede.

Enache

Măria Ta, eu voi acoperi cu flori gura hădă a morții,
Nu voi săruta securea pe care mi-o întind călăii
Și nu voi zornăi cuvintele adevărului precum trădătorii
Arginții.

Brâncoveanu

Mă rog de mă iartă, Ienăchiță.

Enache

Dumnezeu să te ierte...

Sultanul

Să poftească fiul domnitorului, Radu. Te întreb...

Radu

Nu mă mai întreba. Hotărât că nu mă las.

Sultanul

Treci la eșafod. Și nu-mi mai bat gura degeaba cu ceilalți feciori Ștefan, Constantin și Matei. Să treacă la trunchiustrei!

Cronicarul

Toți au mers fără șovăială spre călăi. Doar mezinul, Matei, a rămas nemișcat.

Matei

Tată, dă-mi voie să-mi trăiesc tinerețea. Mai bine vreau să fiu mahomedan decât să mor nevinovat.

Brâncoveanu

Fiul meu drag, nu vei putea trăi cu rușinea de a-ți fi trădat credința și neamul! La ce bun să-ți salvezi o astfel de viață?

Cronicarul

Iartă-mă, tată, a zis copilul și s-a dus cel dintâi spre butucul pe care și-a pus capul, iar călăul i l-a tăiat. Au urmat la tăiere ceilalți copii, Radu, Ștefan, Constantin și Ianache sfetnicul, ultimul fiind tăiat capul domnitorului, lăsat ultimul anume ca să vadă și să sufere întreaga groază a ucide-

rii celor dragi ai săi. Așa au devenit martiri ai lui Hristos și, sfinți.

Trandafirul de pe trunchi se zbate. Umbra Bălașei sloboade acest bocet...

După ce capul ei frumos căzu
Omul cu glugă roșie, sclipitoare,
Proptit de stâlp, din părul lung văzu
Un trandafir căzându-i la picioare

Și ca lovit de-un trăsnet nemilos
Cu mintea și privirile confuze,
Îl ridică, fără să vrea, de jos
Și-l apăsă, însângerat, pe buze.

Din clipa-aceea, zile, nopți la rând,
El care-a dus la moarte nepăsându-i
Sute și zeci de suflete plângânde
Planes amar, cu sufletul la rând-u-i.

Și-ncins cu-o rasă neagră, plin de zel,
Porni să caute milă și iertare
Erau atât de mulți uciși de el
Că-ntregului oraș cerea-ndurare.

Dar totul fu-n zadar, căci nimănui
Nu-I surâdea prezența-aceasta neagră.
Fugeau cu spaimă toți din calea lui.
Se ascundeau de el, gonind în grabă.

Iar el, bătând orașu-n lung și lat,
Nu înceta să plângă-n gura mare.
Nu era nici oprit, nici ascultat.
Țipa întruna, fără încetare.

Și urmărit de ochiul ei frumos
Ca-ntr-o imensă, stranie demență,
Umblând cetatea-ntreagă-n sus și-n jos
N-află cerșind, nici pace, nici clemență.

Dar într-o noapte-adâncă, biet nerod,
Cuprins pe străzi deodată de mânie
Se-ndreptă spre vechiul eșafod
Și-și puse iarăși gluga purpurie.

Pe urmă scoase floarea rea din sân
Și frământând-o-n palme, plin de ură
O-ntinse pe butuc, rânjind păgân,
Și-o despică în hohot cu securea.

A doua zi, pe stâlpul înroșit,
Întâii trecători, stropiți cu rouă,
Găsiră un cadavru, prăbușit
Pe-un trandafir uscat, tăiat în două...

CRONICARUL

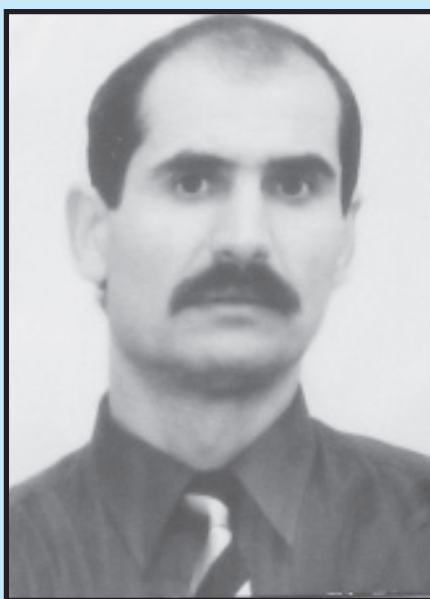
Necredinșii au aruncat trupurile martirilor în mare. Creștinii din Constantinopol, rugați de doamna Marica, le-au pescuit trupurile și le-au îngropat în insula Halki din Marea Marmara, în Biserica Mănăstirii Maicii Domnului. Doamna Marica a adus pe ascuns corpul domnitorului și l-a îngropat în Biserica Sf. Gheorghe, ctitoria sa, însemnând locul pe candela de argint de deasupra mormântului. Pe piatra deasupra mormântului n-a scris nimic, pentru ca turcii să nu profaneze mormântul.

ÎN MEMORIAM

La 8 august 2012 se împlinesc șapte ani de la moartea lui Ion Ungureanu, moment care, în ortodoxie, este pragul simbolic de despărțire definitivă de cei care nu mai sunt printre noi.

Astăzi familia, prietenii și colegii, rămași să trăiască cu amintirea despre EL, toți cei, care i-au fost aproape maestrului de dans popular din Bălți, coregrafului și conducătorului Ansamblului de dansuri populare „Vântuleț” și care i-au admirat activitatea artistică rodnică, revin din nou la tânguita și dureroasa rubrică „În memoriam” pentru a-i aduce un omagiu respectuos și mulțumiri postume, că a știut să dăruiască celor din preajma sa... Lumină.

Este greu să scrii despre acest artist dotat, mai ales că efervescența acestui talent și astăzi persistă în repertoriul artistic al ansamblului, când generația actuală de dansatori interpretează încă creațiile coregrafice originale puse în scenă de însăși regretatul coregraf. Îndeletnicirea

de-o viață i-a fost dansul popular, de acolo a adunat creativitatea, experiența artistică și pasiunea pentru folclor, bucurând publicul cu programe concertistice de anvergură.

Astăzi avem posibilitate să-l revedem pe Ion Ungreanu în iureșul dansului popular într-un filmuleț realizat de Secția Cultură, autor dna Vera Caraulan, din care privește la noi de parcă nici n-ar fi plecat în neant... Ion Ungureanu a reușit să consolideze un colectiv împătimit de dansul folcloric autentic și a lăsat membrilor ansamblului un vast tezaur coregrafic folosit și azi la maxim de echipa „Vântuleț” – ului. Membrii Ansamblului de dansuri populare „Vântuleț”, este adevărat, vorbesc despre maestru doar la timpul prezent!!! Sunt siguri, că de pe tărâmul celălalt dumnealui veghează pașii armonioși ai dansatorilor pentru ca spectacolul inedit și fascinant să continue mereu cu o și mai mare pasiune.

La ceasul aniversar din acest an, când membrii Ansamblului de dans popular „Vântuleț” vor marca 55 de ani de la fondarea colectivului, în scenă și în fiecare mișcare de dans va fi prezent spiritul de creație al maestrului Ion Ungureanu.

MARIA POPA

Botoșani —

orașul tradițiilor populare

În perioada 3-5 august, curent, un grup de străluciți mesageri culturali ai orașului Bălți – meșterii populari: Dumitru Muruzuc (cioplitul în lemn), Maria Ciobanu și Alina Țurcanu (broderie), Adelaida Țăbuleac (împletitul în fibre vegetale) de la Căminul cultural „Meșterul popular” și interpretele de muzică populară Diana Sandu și Madalina Gaivas de la Palatul Municipal de Cultură au participat la Festivalul „Cântecului, jocului, portului și meșteșugurilor populare”, ed. a VII-a la Botoșani, România.

Acest eveniment a fost organizat de către Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Botoșani.

Strada centrală a Botoșaniului s-a transformat într-un adevărat oraș al meșteșugarilor, cântăreților, fanfarelor și dansatorilor, pentru că

renumitul festival cuprinde de fapt trei festivaluri – al fanfarelor, al meșteșugarilor, și al dansului popular.

În spectacolul folcloric au evoluat și solistele noastre, care au dăruit publicului spectator cântece autentice culese la vatră.

Au fost admirați din plin și apreciați la justa valoare și meșteșugarii, care au promovat creații unice și deosebite ca valoare artistică.

Pentru delegația noastră a fost organizată o excursie la Casa-Muzeu „Ștefan Luchian”, pictor cu renume mondial.

De fapt, acest festival încă o dată a demonstrate mărturiile rădăcini-

lor noastre pe aceste meleaguri.

Cu această ocazie felicităm organizatorii, pentru meritul acestei acțiuni de talie națională și internațională.

ADA ȚĂBULEAC,
director, Căminul cultural
„Meșterul popular”, Bălți

Muzica adună prieteni

MARIA SCOARȚĂ,
Serviciul Cultură, Briceni

Festivalul Internațional Etnofolcloric „Kolomiika”

La 22 iulie 2012, membrii formației folclorice „Kalinovi svitanki” de la Căminul de Cultură Medveja au avut fericita ocazie să participe la cea de-a XIII-a ediție a Festivalului Internațional etnofolcloric „Kolomiika”, care a avut loc în satul Korolivka, raionul Kolomia, regiunea Ivano-Frankovsk, Ucraina. La drept vorbind, formația „Kalinovi svitanki”, deja a 3-ea oară este oaspete drag al acestui festival. Programul de evoluare e variat și se bucură de un adevărat succes la publicul ucrainean și nu numai. Dar să le luăm pe toate la rând.

Festivalul propriu-zis

Acest festival a fost inițiat în anul 1989, ca un for cultural al cântecului și dansului folcloric. Din 2002 a devenit internațional. Se organizează în diferite regiuni ale țării. De data aceasta a fost consacrat eroului național al satului Korolivka – Vasile Tcaciuc. Când am încercat să aflăm ce semnifică însăși cuvântul „kolomiika” am fost privită cu mirare.

— Toți participanții, de la mic la mare, în costume naționale inedite, cu diferite atribute semnificative poporului ucrainean, care cântă și dansează, se veselește din tot sufletul, aducând în scenă tradițiile și obiceiurile de veacuri ale ucrainenilor sunt numiți astfel. Întrbați de fiecare și toți vă vor răspunde – noi suntem „kolomiika”. Deci, „kolomiika” înseamnă viață, neam, pământ natal, dragoste față de frumosul nostru – arta și cultura națională, ne-a explicat cu bunăvoință dna Miroslava Andrușciac, lucrător din domeniul culturii, ghidul nostru. Ea, pe tot parcursul festivalului a fost alături de

delegația din Briceni s. Medveja, care a reprezentat Republica Moldova.

Ediția din anul curent a găzduit oaspeți Rusia, Canada, Ungaria, Belarusi, Polonia, Moldova ș.a. și desigur din Ucraina – peste 30 de colective din diferite localități și regiuni ale țării.

Formația folclorică „Kalinovi svitanki”

Este unica din raion, care are un repertoriu, în temei, cântece ucrainesti. Activează de peste 15 ani și se menține datorită unor oameni cu suflet mare. Ei iubesc tradițiile, folclorul și arta națională. Nu sunt mulți la număr, dar pe toți îi unește dorința de a face ceva frumos. Acești oameni simpli, plini de viață, entuziaști, prin dragostea lor nețărnută față de zestre neamului, contribuie cu tot dinadinsul, la păstrarea frumosului de odinioară, căci nu înzadar se spune, că veșnicia s-a născut la sat. Este vorba de dnii Ala Bernic, Anatol Colțiu, Ana Tcaciuc, Ivan Melnic, Anatolie Ostafii, Tamara Ostafii, Tamara Gaidiei, Valentina Stadnic, Lidia Babii, Valentina Andronic, Ana Boiarințeva, Anatolie Andronic, Snejana Pernei, Vasile Bolobcov, care au voci deosebite, puternice, melodioase. Evoluarea lor la festivalul în cauză a fost răsplătită cu aplauze furtunoase și cuvinte de mulțumire din partea gazdelor. Membrii formației au interpretat cântecele ucrainesti „Lascavo prosimo”, „Cervona calina”, „Păluistca”, „Vllina Ucraina”. Dl Anatol Colțiu, acompaniatorul formației, care în prezent locuiește în Ucraina, a recunoscut sincer „Fără cântec mi se usucă sufletul și cu prima ocazie îmi fac drum la Căminul de Cultură din Mrdveja, unde îmi găsesc un refugiu în mujlocul acestui colec-

tiv, în care mă regăsesc totalmente”. Ne-am convins de cele spuse și în cazul acestui turneu. Dl Anatol n-a lăsat nici pentru o clipă acordeonul din mâini. Necătând la faptul, că au multe griji, mai ales acum, vara, au cântat tot drumul, n-au știut de oboseală. A domnit buna dispoziție, gluma și desigur, muzica, căreia îi este străină orice invidie, răutate ori pizmă. Formația a fost însoțită și de către dl Anatolie Ostafii, primar de Medveja, care a fost alături de membrii colectivului și a făcut parte din delegația raionului Briceni. N-a putut fi indiferent față de festival și dl Aslexandru Bejenaru, veteranul culturii, pe care îl leagă amintiri frumoase față de „Kolomiika”.

O lume de basm...

Chiar de la bun început cum am ajuns în s. Korolivca și am parcat autocarul lângă stadionul „Colos”, am avut impresia, că am nimerit într-o lume feerică de basm. O lume a tradițiilor și obiceiurilor poporului ucrainean. Stadionul satului, unde a avut loc Festivalul Internațional etnofolcloric „Kolomiika” s-a transformat într-o localitate feerică, unde domnea buna dispoziție, fețe radiinde, iar stăpână peste toate era Măria sa - Muzica, care unește cugete, adună talente, luminează chipuri, împacă o lume... Organizatorii s-au străduit, ca fiecare, care va veni la festival, să se simtă confortabil, să se întoarcă acasă doar cu amintiri frumoase. Bu-năoară, pentru cei mici era organi-

zat cărucelul, ici-colo puteai procura înghețată ori caramelle în formă de iepuraș, veveriță, ca odinioară, când eram mici noi, generația de azi. Maturii aveau posibilitatea să se înfrupte cu frigărui, cârnăciori, slănină ori caș dulce, alte bunătăți. De jur-împrejur – expoziții vânzări de lucrări ale meșterilor populari iscusiți, sosiți aici din toată regiunea Ivano-Frankovsk. Am admirat cu plăcere obiectele rare din ceramică, lemn, porțelan, broderiile și costumele naționale de o rară frumusețe și originalitate, lucrările pictorilor amatori și multe, multe alte obiecte confecționate despre care poți să scrii capitole întregi. Peste 30 de „case” primitive improvizate în

ce a finisat tocmai noaptea târziu. Oaspeții, după tradiționalul obicei, au fost întâmpinați cu pâine rumenă și gustoasă. Iar hulubașii păcii și baloanele multicolore au împânzit cerul cu bolta-i sinilie. În ritmul muzicii ucrainești formațiile de dans popular din localitățile regiunii Ivano-Frankovsk au interpretat dansul tradițional „Kolomiika”. În scenă a urcat conducerea regiunii, raionului, reprezentanții delegațiilor sosite, oaspeți dragi etc. A fost interpretat Imnul de Stat al Ucrainei. Dl Mihailo Negrici, președintele raionului Kolomia, cu un cuvânt de salut a deschis Festivalul Internațional etnofolcloric „Kolomiika”. Fețele bisericești au

Savciuc, Vitalina Odânsca, Bogdan Stastiv și mulți, mulți alții. I-am admirat și noi, acei, care am avut un prilej deosebit de frumos de a participa la festival și a aprecia la justa valoare, talentul, profesionalismul și erudiția renumiților artiști... Nu putem să nu pomenim și de evoluarea superbă a reprezentanților Rusiei - o formație din regiunea Rostov – pe – Don., de asemenea ne-au frapat bielorușii, polonezii, canadienii ș.a., care au adus în scenă perle de o rară interpretare, programe variate, melodii deosebite în limba ucraineană – de dor, de veselie, de dragoste față de casa părintească, de copii, de tot ce-i sfânt și drag pe lume.

stil național era mereu în așteptarea oaspeților. Nu lipsea tradiționala slănină, usturoiul, sarmalele, măliguța, brânza de oi și alte bucate specifice ucrainenilor. Delegația noastră a fost găzduită cu ospitalitate de către gospodarii din s. Malâi Kliuciv. Am fost serviți cu bunătate, pe săturate, iar țiuca pregătită cum se poate mai bine de ucraineni, a adunat „vecinii” la un pahar de vorbă mai pe îndelete...

Muzica adună prieteni

În centrul stadionului se afla o scenă impunătoare, care era nucleul sărbătorii propriu-zise. La orele 11 a fost dat startul festivalului,

sfințit și au binecuvântat sărbătoarea, apoi au luat cuvântul oaspeții și invitații. Programul variat și plin de surprize a produs multe clipe de revelație tuturor celor prezenți. De către organizatori a fost prevăzută orice situație. Ploaia, care a turnat din plin devenind stăpână pentru câteva ore, n-a împiedicat nimănui. Lumea stătea ciucure sub umbrele mari, corturi impunătoare ori acoperișuri improvizate și admira evoluarea impecabilă a oaspeților – participanți, dar și a artiștilor autohtoni, Artiștii Emeriți din Ucraina ca – Liubovi Caciala, Mihai Pepeliuc, Petru Tartaliuc, Oxana Savciuc, Ivan Carasiuc, Nicola

Cântecul adună prieteni, îi unește. De acest lucru ne-am mai convins încă odată participând și fiind martori oculari la acest for al muzicii, tradițiilor și obiceiurilor din Ucraina. De ce naționalitate nu am fi, în ce colțisor al lumii nu am locui – muzica e la fel – caldă, povăuitoare, cu sentimente înălțătoare.

Dacă ne-am întors acasă cu sufletul răvășit, dacă am mai adunat în el ceva sfânt, consider, că am făcut un lucru mare. Căci anume noi, prin cântec, tradiție și obicei, avem menirea de a păstra și a ne primeni neamul.

Criulenenii din nou în Franța

ELENA SCLIFOS
Director CCT „Gr.Sârbu”

Adolescența sunt anii cei mai fericiți, iar susținerea părinților manifestată în această perioadă fac acești ani de neuitat. Asemenea se întâmplă cu membrii Ansamblului de muzică și dans popular „Lozioara” de la Centrul de Cultură și Tineret „Gr. Sârbu” Criuleni ani în șir. Aceasta îi face să fie deosebiți nu numai în raion, țară, chiar și peste hotarele ei.

Recent, „Lozioara” împreună cu Formația folclorică „Șezătoare” sau întors din Franța (or. Saint-Vincent de Turosse, Sousstons) de la Festivalul Internațional de Folclor „Folclores du monde”, care s-a desfășurat în perioada 20 – 22 iulie la invitația Federației colectivelor Folclorice Londaies, Confederația Națională a Grupurilor Folclorice din Franța.

Prin participarea la această manifestare „Lozioara” și „Șezătoare” au mai înscris în palmaresul realizărilor sale o vizită de neuitat, precum și emoțiile spectacolului susținut alături de colectivele din Bolivia și Franța. Formațiile au participat la o paradă extraordinară, gătiți național și cu drapelele țărilor lor. La finele festivalului, la inițiativa celor dou

înalți demnitari ai raionului nostru domnii Vitalie Rotaru și Oleg Ogor a fost organizată o excursie la Paris unde au admirat importante monumente istorice, dar și capitala de la înălțimea celui mai de sus nivel al Turnului Eiffel și sau plimbat pe râul Seine. Plecăciuni deosebite și mulțumiri sincere din partea membrilor delegației acestor doi mari patrioți ai plaiului criulenean – Vitalie Rotaru și Oleg Ogor pentru acest gest omenesc.

Per total, sau simțit minunat în această călătorie!. Și încă o dată sau

convins că relațiile culturale de prietenie dintre or. Sousstons și or. Criuleni, începute încă în anul 1992 sunt de valoare.

Grație eforturilor conducătorului ansamblului „Lozioara” dna Natalia Corețchi, administrației centrului, părinților copiilor din ansamblu, s-a auzit departe de hotare, încă o dată de bine despre țara noastră Republica Moldova, iar mesagerii ei – copiii au obținut o experiență care nu poate fi acumulată prin alte forme de educație.

Busuiocul * Chișinău

Festival-Concurs Internațional * Bulgaria

MIHAI CHIRIAC
Coregraf, membru al
Uniunii Muzicienilor din Moldova

Recent, Ansamblul de dans popular „Busuiocul” de la Liceul Teoretic „Mihai Viteazu” din capitală în frunte cu cunoscutul coregraf dl Mihai Chiriac s-au întors de pe meleagurile Bulgariei cu Premiul II al Festivalului-concurs al dansului popular „Солнце, радость, красота” — orașul Nisebr.

„Busuiocul” de minune a știut să armonizeze participarea la festival cu excursiile, odihna la mare, întâlniri, noi cunoștințe... A îmbina necesarul cu plăcutul este devizul de creație al Busuiocului. Au mirat atât juriul cât și spectatorii prin autenticitatea portului popular național, originalitatea dansurilor noastre folclorice, dar și prin interpretare excelentă, comportare scenică, temperament păstrându-i dansului semnificația și stilul de interpretare. Aceasta a demonstrat incontinuu Busuiocul, prin aceasta a mirat juriul și a fascinat spectatorul care pînă la urmă a fost îndrăgostit de formația noastră.

Originalitatea *Busuiocului* nostru a fost prețuită și de solii — ansamblurile de dans popular din Georgia, Ucraina, Polonia, Belarus, Rusia, Cazahstan și de sigur de către formațiile gazdă cu care dansatorii noștri au evoluat în spectacole de ne uitat.

Experiența acumulată de ansamblul Busuioc este inestimabilă — au prezentat țara noastră Republica Moldova cu har,

**demnitate și
cumsecădenie deosebită.**

Gulaș cu terci de hrișcă și sos roșu

DIONISIE ROSFINSCHII
Culinar, mun. Chișinău

Ingrediente (pentru o porție):

- 129 grame de porcină;
- 100 grame hrișcă;
- 7 grame de untură (ulei);
- 24 grame de ceapă;
- 15 grame pireu de tomate;
- 5 grame de făină de grâu;
- 35 grame de morcov.

Mod de preparare

Prepararea pireului de tomate:

Prăjiți tomatul pe tigaie, îl amestecați cu o cantitate mică de apă, și-l căliți la capac încă 10-15 min.

Prepararea făinei:

Cerneți făina, o puneți în tigaie într-un strat de 3-5 cm, și o căliți la temperatura de 100-150°C. O amestecați încontinuu până obțineți făina de culoarea cafeniu deschis. Apoi amestecați făina călită cu apă rece în raport de 1/4, până dobândiți o compoziție omogenă.

Prepararea gulașului:

Tăiați carnea în cubuleți și o așezați într-o tigaie încinsă cu untură de porc — stratul de 1-1,5 cm. grosime. O pipărați și o prăjiți pâna cubuleții se rumenă uniform.

Carnea prajită, o mutați în cratița pentru soteuri și turnați deasupra ei apă (1-2cm), apoi adăugați piureul de tomate (călit). Înăbușiți carnea cu capacul, 20-30 min. Mestecați periodic până când carnea va deveni moale, păstrându-și forma, iar sosul format la înăbușire va fi consistent și vâscos.

Prepararea sosului roșu:

După înăbușirea cărnii, filtrați produsul lichid obținut în baza acestui proces, adăugând în fier-

tură făina, ceapa și morcovul călit, sare, piper și o fierbeți circa 20 de min.

În continuare, amestecați gulașul cu sosul obținut, și înăbușiți carnea aproximativ 25-30 min. La fine adăugați condimentele.

Gulașul mai poate fi servit și cu 15-20 grame smântână la o porție.

Amplasați garnitura în bol sau farfurie și presurați gulașul cu verdeață tocată.

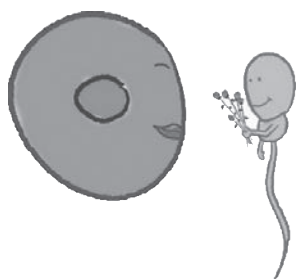
Prepararea terciului de hrișcă:

Puneți uleiul într-un vas adânc (ceaun) și-l încălziți, apoi turnați deasupra hrișca, și o căliți 30 sec., pe urmă o amestecați cu apă. Lăsați terciul la foc mediu 15-20 min. (la capac);

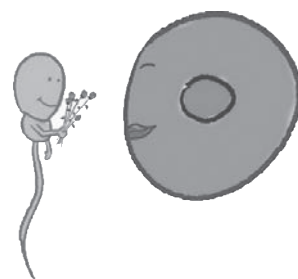
Pentru savurarea plăcerii gulașului este bine-venit consumarea vinului roșu de masă

Poftă Bună !

Bancuri de dragoste

• • •

— De ce seamănă dragostea cu trigonometria?

— Și ea e plină de necunoscute!

• • •

Adam și Eva se plimbă prin Paradis.

Eva întreabă:

— Adam, mă iubești?

Adam:

— Am vre-o alternativă?

• • •

O tânără se duce la o întâlnire amoroasă, dar înainte de a pleca, măicăsa o sfătuiește;

— Uite ce e, mămică, îți dă mămică voie să te duci, îți dă mămică voie să te sărute băiatul, îți dă mămică voie să te mângâie băiatul, îți dă mămică voie să-l mângâi și tu pe băiat, numa să nu care cumva să-l lași pe băiat să se puna deasupra ta, că atunci, să știi: Moare mămică!

Pleacă tânăra fată la întâlnire, nu vine toată noaptea acasă, măicăsa o așteaptă cu ochii roșii de nesomn, apare fata acasă în zorii zilei, fericită și surâzătoare.

— *Ei! zice măicăsa, spune repede, cum a fost?*

— Păi cum să fie! m-a pupat, m-a mângâiat, l-am mângâiat și eu, și atunci când a vrut să se pună deasupra mea nu i-am dat voie, m-am gândit că o să mori.

— Bravo fata mea, eram sigură că nu o să uiți ce ți-am spus.

Dar apoi, tânăra a continuat:

— Dar el tot insistă, am simțit că mă iau niște călduri iar inima bătea mai tare, ceva ce nu mi s-a mai întâmplat. Atunci m-am gândit să-l pedesc. Așa că m-am pus Eu peste el, ca să Moară mă-sa!

• • •

Un tip îl întreabă pe Dumnezeu:

— *Doamne, de ce toate fetele sunt draguțe, dulci, grațioase iar femeile sunt nasoale și sâcâitoare?*

Domnul Dumnezeu răspunde:

— Pentru că pe fete le creez eu, iar femeile le faceți voi!

• • •

Cercetările arată că nouăzeci la sută din bărbați nu știu cum să folosească un prezervativ.

Acești bărbați se numesc: tați. Și totuși dragostea a fost inventată de femei! Ca să nu aștepte până când bărbații vor aduna bani pentru sex!

• • •

Un cuplu de tineri căsătoriți au decis să-și petreacă luna de miere la o pensiune izolată la munte.

S-au cazat într-o sâmbătă și n-au mai ieșit timp de cinci zile. Îngrijorat de soarta lor, proprietarul pensiunii s-a hotărât să vadă dacă n-au pațit ceva. Așa că a bătut la ușă și i-a întrebat dacă sunt în regulă.

— Suntem ok! trăim din fructele dragostei!

— Așa mi-am și imaginat! dar v-aș ruga să nu mai aruncați pielețele în curte că îmi sufocați găștele.

• • •

— *Dragule, ai fi dorit să mă mărit cu altul?*

— Nu, scumpo. Eu nu doresc răul nimănui!

• • •

Fata mea, cineva mi-a cerut mâna ta!

— Vai tată, dar n-aș vrea să mă despart de mama!

— O, dar poți s-o iei cu tine, dragă mea!

• • •

Test de dragoste necondiționată.

Incui nevasta și câinele în portbagajul mașinii.

Dupa 2 ore deschizi portbagajul și vezi cine se bucură că te vede!

— Ce ai pațit, dragă, de ce plângi?

— Iubitul mi-a dăruit un trandafir!

— Super, și de ce plângi?

— Mi-a spus că se va întoarce doar atunci când se va usca!

— Și?

— Păi trandafirul e din plastic!

• • •

Un bărbat se poate considera fericit, atunci când își vede:

1) Fiica, pe coperta Vogue;

2) Fiul, pe coperta Sports Illustrated;

3) Amanta, pe coperta Playboy;

4) Soția, pe coperta Persoane Disparate.

• • •

— Deci, tinere, vrei să devii ginelele meu?

— Doamnă, sincer să fiu - nu. Dar nu văd altă cale de a mă căsători cu fiica dumneavoastră!

• • •

— *Draga mea, mă iubești?*

— Sigur că da.

— Și dacă te-am înșelat, mă ierți?

— Bineînțeles. Morților li se iartă totul!

• • •

Proaspăt căsătorit își salvează numărul soției în mobilul său: „viața mea”.

După un an de mariaj l-a schimbat în „nevastă”.

După cinci ani de mariaj: „acasă”.

Dupa zece ani: „hitler”.

Dupa aniversarea căsătoriei de argint: „număr greșit”.

• • •

Două plante discută pe câmp:

— Mă iubești?

— Da, te iubesc.

— Atunci hai să chemăm o albinuță!

Prestări servicii poligrafice
FEP Grafema Libris s.r.l.
Cod fiscal 1003600038636
Cont/decontare 22244011092
Cod plătitor TVA 0402143
BC "Energbank" SA, m. Chişinău
cod bancar ENEGMD 22

Prestări servicii poligrafice
Notograf Prim s.r.l.
Cod fiscal 1009600037527
Cont/decontare 222490100004601
BC "Fincombank" S.A. fil. Nr. 1 Chişinău
cod bancar FTMDMD2X735

mun. Chişinău, str. Bucureşti 68,
etajul 3, of. 313.
tel.: 202-555; 202-553.
mob.: 069-39-29-09; 069-022-237

Nr. d/o	Registre Case de cultură, Şcoli de muzică	Detalii	Preţ în funcţie de tiraj (lei)	
			1-50 ex.	> 51 ex.
1.	Registrul de evidenţă a activităţii Casei de Cultură (anexa nr. 2 Regulamentul-tip)	A4, 64 p., ofset	12	11
2.	Registrul de evidenţă a activităţii formaţiei artistice de amatori (aprobat Ministerului Culturii nr. 102 din 26 aprilie 2007)	A4, 60 p., ofset	12	11
3.	Registrul general de evidenţă a elevilor (pentru director)	A4, 120 p., of.	14	12
4.	Registrul general de evidenţă a orelor de muncă ale profesorilor (pentru director)	A4, 40 p., of.	14	12
5.	Registrul de evidenţă a probelor de admitere	A4, 40 p., of.	6	4
6.	Catalogul frecvenţei şi reuşitei al elevilor (individual)	A4, 28 p., of.	4	3
7.	Catalogul frecvenţei şi reuşitei la învăţătură a elevilor (lecţii teorie, şcoli arte plastice)	A4, 48 p., ziar	6	5
8.	Planul individual	A4, 20 p., ziar	4	3,50
9.	Certificate (de absolvire), (copertă tare, bumvenil)	A5, copertă tare	20	15

Nr. d/o	Documente pentru biblioteci publice	Detalii	Preţ în funcţie de tiraj (lei)	
			1-100 ex.	> 101 ex.
1.	Registrul mişcarea fondurilor	A4, 150 p., ofset	14	12
2.	Registrul inventar	A4, 200 p., ofset	25	22
3.	Caiet de evidenţă a activităţii bibliotecii	A4, 60 p., ofset	14	12
4.	Caiet de evidenţă a documentelor recepţionate în schimbul celor pierdute	A4, 50 p., ofset	9	7
5.	Fişa cititorului	A5, ofset 1+1	0.10	0.10
6.	Adaos la formularul cititorului	A5, ofset 1+1	0.10	0.10
7.	Fişa catalog liniată	7x11, ofset	0.05	0.05
8.	Fişa catalog curate	7x11, ofset	0.03	0.03
9.	Fişa cărţii	8x11, ofset	0.05	0.05
10.	Fişa evidenţei zilnice	A4, ofset	0.18	0.18
11.	Fişa de evidenţă a ziarelor	8x11, ofset	0.05	0.05
12.	Fişa de evidenţă a revistelor	8x11, ofset	0.05	0.05
13.	Despărţitoare de catalog de centru	carton 250 g. ştanţate	0.5	0.5
14.	Despărţitoare de catalog de dreapta	carton 250 g. ştanţate	0.5	0.5
15.	Despărţitoare de catalog de stânga	carton 250 g. ştanţate	0.5	0.5
16.	Despărţitor de poliţă	carton tare	4	3
17.	Fişa de înscriere la bibliotecă	carton 220 g.	0,2	0,2
18.	Fişa contract	carton 220 g.	0,4	0,4

Elaborare,
design,
tipar

diplome
invitaţii
afişe
buclete
ecusoane
cărţi de vizită

de la 5 lei per exemplar + design
de la 3 lei per exemplar + design
de la 1 leu per exemplar + design
de la 8 lei per exemplar + design
de la 1 leu per exemplar + design
de la 1 leu per exemplar + design

Literatură de specialitate și beletristică

Nr.	Denumire	Pagini	Preț (lei)
1.	Abecedarul muzicii și solfegiul (Clasa I-II), L. Țurcanu, A. Țurcanu	192 p.	50
2.	Abecedarul muzicii și solfegiul (Clasa III-IV), L. Țurcanu, A. Țurcanu	122 p.	50
3.	Literatura Muzicală (p/u șc. Arte/Muzică), (anii I-II de studii), S. Badrajan, A. Rojnovanu, S. Rotaru	236 p.	50
4.	Literatura Muzicală (p/u șc. Arte/Muzică), (anii III-IV de studii), S. Badrajan, A. Rojnovanu, S. Rotaru	278 p.	50
5.	Arta Muzicală din R.M. Academia de Știință a Moldovei Institutul Patrimoniul Cultural	952p.	120
6.	Muzică etnică: tradiție și valoare V. Ghilaș	296 p.	20
7.	Învățământul Muzical în Moldova Gleb Ciaicovski-Mereșanu	276 p.	20
8.	Alină dorule alină (Cântece și melodii populare din Moldova și Bucovina), Dumitru Blajinu	352 p.	100
9.	Melodii de pe coline vol.II (partituri pentru orchestre de muzică populară), Serghei Ciuhri	152 p.	15
10.	Ține-mă dorule lin (piese corale), Eugen Mamot	116 p.	10
11.	Cântece de dor (pentru diverse formații vocale), V. Nevoie	74 p.	10
12.	Plaiul meu (coruri), Victor Nevoie	126 p.	10
13.	Nouă azi ne-a răsărit (colinde de Crăciun)	146 p.	10
14.	Și îngerii ca omul plâng (cântece și poezii de autor), Maria Stoianov	190 p.	10
15.	Gânduri țesute-n suflet (cântece și poezii de autor), Maria Stoianov	200 p.	10

Nr.	Denumire	Pagini	Preț (lei)
16.	Cum stau și-mi aduc aminte (creație muzicală), Gheorghe Crețu	440 p.	30
17.	Grigore Grigoriu (viața și creația — album), Ion Proca	248 p.	50
18.	Nicolae Sulac (Mai aproape de departe), Ion Proca	264 p.	30
19.	Emil Loteanu (O viață cât o moarte de lungă), Ion Proca	248 p.	30
20.	La Oină (roman), Ion Proca	160 p.	10
21.	Poiana cu heruvimi (figuri ilustre: scriitori, actori...), Ion Proca	248 p.	10
22.	Ciocărlia cântă fără tălmăciri (poezii pentru copii), Traianus	92 p.	10
23.	Din cartea copilăriei (poezii pentru copii), Traianus	16 p.	5
24.	Alfabetul Vesel (poezii pentru copii), Ianoș Țurcanu	32 p.	10
25.	Ce ascund cuvintele (poezii pentru copii), Ianoș Țurcanu	36 p.	15
26.	Carte de dragoste (poezii), Ianoș Țurcanu	180 p.	10
27.	Viespea (povestiri), Ion Gorgan	92 p.	5
28.	George Meniuc (pagini de corespondență), Muzeul Literaturii Române	520 p.	20
29.	Carte de Cuvinte (Antologie, Scriitori Soroceni), Petre Popa	680 p.	60
30.	Cinegetica (dicționar explicativ), Tudor Colac	300 p.	40
31.	Chișinăul în Literatură (Antologie), Biblioteca B. P. Hașdeu	576 p.	40
32.	Timp și Istorie (autor de la „Viața Basarabiei“), Iu. Colesnic	440 p.	100
33.	Chișinăul din amintire Iurie Colesnic	516 p.	120

TABLOUL REPUBLICAN DE ABONARE LA REVISTA „REALITĂȚI CULTURALE”, NR. 8 (14)

Nr. d/o	Raionul/ Municipiul	Nr. abonați	Instituții de cultură
1	Ialoveni	67	61
2	Criuleni	46	61
3	Fălești	35	122
4	Hâncești	35	118
5	Edineț	31	92
6	Strășeni	29	71
7	Orhei	26	127
8	Cimișlia	22	74
9	Bălți	20	23

10	Drochia	19	81
11	Căușeni	19	84
12	Ungheni	18	126
13	Șoldănești	17	64
14	Călărași	17	90
15	Râșcani	17	99
16	Soroca	17	125
17	Dubăsari	14	34
18	Briceni	14	68
19	Anenii Noi	14	72
20	Ștefan-Vodă	12	67
21	Ocnita	12	68

22	Nisporeni	11	68
23	Rezina	11	73
24	Cantemir	10	92
25	Florești	10	119
26	Glodeni	9	69
27	Chișinău	8	68
28	Telenești	8	97
29	Dondușeni	7	48
30	Leova	5	70
31	Cahul	5	103
32	Basarabeasca	2	25
33	Sângerei	2	99
34	UTAG(Ceadăr-Lunga)	1	81
35	Taraclia	0	52

Total tiraj: 595 ex.

CĂLĂRAȘI • HOGINEȘTI
**Tabăra de creație și
 Târg al meşterilor olari**

» 14

Ansamblul de dans popular
Busuiocul, Chişinău

CHIŞINĂU • FESTIVALUL - CONCURS
INTERNĂTIONAL DE DANS DIN BULGARIA

» 28

CRIOLENI • Criulenenii din nou în Franţa » 27

Ansamblul de dans popular
Lozioara, Criuleni